

*Др Винце Вару (Vince Vári)**

Универзитет за јавне службе у Будимпешти
ORCID: 0000-0001-6416-1645

*Др Чаба Жиџмонд (Zsigmond Csaba)***

Универзитет за јавне службе у Будимпешти
ORCID: 0000-0001-6765-7670

ЗАШТИТА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА И БИЉАКА У МЕЂУНАРОДНОМ И МАЂАРСКОМ ПРАВУ***

САЖЕТАК: Предмет анализе у раду су нормативна акта и њихова практична примена о заштити дивљих животињских и биљних врста, односно међународни и прописи у Мађарској о заштити природе. Наравно, право заштите животне средине представља много опширнију категорију од ове, пошто укључује и заштиту елемената који чине животну средину, као и санкционисана понашања везана за одлагање отпада. У описивању прописа који обезбеђују заштиту природе, примарно смо се фокусирали на анализу стања кривично-правне ситуације. Након тога детаљније представљамо регулаторно решење ове области у Европској унији и међународном праву, уз анализу најважнијих међународних организација. Завршни део овог рада је посвећен опису националних организација које су задужене за процесуирање кривичних дела против заштите животне средине.

* e-mail: vari.vince@uni-nke.hu, ванредни професор, Правни факултет, Катедра за кривични поступак.

** e-mail: zsigmond.csaba@uni-nke.hu, асистент у настави, Правни факултет, Катедра за криминал, заштиту привреде и борбу против сајбер криминала.

*** Рад је примљен 19. 9. 2022, а прихваћен је за објављивање 30. 11. 2022. године.

Кључне речи: животна средина, природа, CITES конвенција, очување природе, биљне и животињске врсте, Мађарска, Европска унија, кривична одговорност, правна лица

УВОД

Према једном од четири основна еколошка принципа које је током свог рада установио амерички биолог Бари Комонер (Barry Commoner 1917–2012): „природа ништа не даје бесплатно“, дакле нема бесплатног ручка. Морамо да платимо све и није сигурно да можемо новцем платити потрошњу из природе.¹ Потреба за заштитом животне средине и природе не представља нову идеју, али се њен повећан значај може повезати с развојем индустријских друштава, када је Запад почео са све интензивнијом потребом и експлоатацијом природних ресурса. У историји човечанства заштита појединих врста је од давнина на локалном нивоу обезбеђена законима и прописима, нпр. забранама лова, које су присутне још од средњег века па до данас. Међутим, треба нагласити да рани прописи (из старог и средњег века) нису посебно штитили опстанак врста (очување биодиверзитета), већ првенствено економске интересе појединих владара, црквених или световних личности, који су поседовали неко подручје. Или су из верских разлога забрањивали лов на поједине животињске врсте.²

Савремено друштво рађа правну, уставну и кривичноправну заштиту животне средине и природе као његовог саставног дела. Данас се право на здраву животну средину тумачи као основно право треће генерације и садржај овог права је све шири.³ Данашња генерација представља залог и одредницу будућности природе.

Уставна је обавеза садашњег друштва, друштвених група, њихових чланова, као и свих осталих елемената друштва да створе реалну шансу за будуће генерације, како би живели у здравом окружењу, које може да обезбеди адекватну егзистенцију човека.⁴ Правна заштита природе се у

¹ Ben-Belgacem, A. (2019). A természetben nincs ingyen ebéd. *Ügyészek Lapja*, 2019/2. szám.

² Farkas Csamang, E. et al. (2014). *Környezetjogi szabályozások: Egyetemi jegyzet*. Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar. Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar: JATE Press.

³ Kóhalmi, L. (2010). *A környezet védelme a magyar büntetőjogban*. Doktori (PhD) értekezés, Pécs.

⁴ Háger, T. (2016). *A környezet alkotmányos és büntetőjogi védelme, különös tekintettel a vizek élővilágának oltalmára*. BÜNTETŐJOGI SZEMLE, 1–2, 27–37.

основи може поделити на две регулаторне области,⁵ не само у односу на мађарску, већ и у односу на међународну регулативу: да заштити одређена подручја и станишта и да заштити поједине врсте дивљих животиња, као и поједине биљне врсте.

У овој студији посебно се испитује систем законске регулативе којом се обезбеђује заштита појединих животињских и биљних врста као део права заштите животне средине. Тешко да данас постоји правни систем који кривично право не сматра једним од могућих инструмената заштите животне средине, с обзиром на интердисциплинарност и свеобухватност еколошког права као области права.⁶ Већина међународних конвенција не предвиђа да уговором предвиђена понашања, државе потписнице кажњавају кривичним санкцијама. То могу бити и административне санкције или прекршаји,⁷ односно, починиоцу се не изриче у свакој ситуацији кривична санкција. Имплементација и примена међународних правила у домаћем праву је задатак сваке државе. Друго је питање да ли држава нпр. кршење одредаба конвенције кажњава кривичноправним средствима. Кривично право јесте суштинско, али не и довољно средство за заштиту животне средине. Држава која себе назива правном може користити кривично право само као последње средство у области заштите животне средине. Много ефикасније средство за заштиту животне средине од закона јесте развијање свести и правилног приступа према животној средини.

ЕФЕКТИВНИ МАЂАРСКИ КРИВИЧНОПРАВНИ ПРОПИСИ И ПРОПИСИ О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ

Нови Устав Мађарске штити животну средину и природу на вишем нивоу будући да се ранији Устав спроводио само на декларативном нивоу⁸. У новом Уставу се наводи да је дужност мађарског народа да пажљиво користи природне ресурсе, како би заштитио услове живота будућих генерација. Устав Мађарске каже:

⁵ Sziebig, O. J. (2021). *Vadvilág végvészélyben: A vadvilággal kapcsolatos büntetendő cselekmények nemzetközi és uniós jogi vonatkozásai*. Pólay.

⁶ Molnár, T. (2017). *A környezet büntetőjogi védelme*. Miskolci Egyetem ÁJK. Szakdolgozat.

⁷ Cho, B.-S. (2000). Emergence of an International Environmental Criminal Law?. *UCLA Journal of Environmental Law and Policy*, 19 (1). <https://doi.org/10.5070/L5191019216>

⁸ Antal, A. (2011). Az új Alaptörvény környezetvédelmi filozófiája. *Közjogi Szemle*, 4, 43–51.

„...сносимо одговорност за своје потомке, стога брижљивим коришћењем наших материјалних, интелектуалних и природних ресурса чувамо услове живота за надлазеће генерације“.

Поред тога, члан II) посебно наглашава значај биолошке разноврсности:

„...природни ресурси, посебно пољопривредно земљиште, шуме и водни ресурси, биолошка разноврсност, посебне аутохтоне биљне и животињске врсте, као и културне вредности су заједничко наслеђе нације, чија је заштита, одржавање и очување за будуће генерације дужност државе и свих нас.“

У погледу животне средине и заштите природе потребно је истаћи члан XX и XXI Устава, у којем се с једне стране проглашава право на физичко и психичко здравље, које се остварује, између осталог, заштитом здраве животне средине, а са друге стране се формулише обавеза репарације у односу на понашања која штете животnoj средини.⁹

„Члан XX: 1) Свако има право на физичко и психичко здравље. 2) Права из става 1) Мађарска поспешује обезбеђивањем пољопривреде без генетски модификованих организама, обезбеђивањем приступа здравој храни и води за пиће, организовањем заштите на раду, подржавањем спорта и редовне физичке активности и обезбеђивањем заштите животне средине.

Члан XXI: 1) Мађарска препознаје и потврђује свачије право на здраву животну средину. 2) Ко проузрокује штету животnoj средини дужан је да је обнови или сноси трошкове санације, како је то законом одређено. 3) Забрањен је увоз загађујућег отпада на територију Мађарске ради одлагања.“

Поглавље XXIII Закона Ц Кривичног законика из 2012. године регулише „кривична дела против животне средине и природе“. Овим засебним поглављем законодавац га је потпуно одвојио од чињеничног стања против јавног здравља, односно потпуним раскидом са досадашњом регулативном техником створио је аутономну заштиту природе и животне средине.¹⁰ Потреба за овом регулативном техником је више пута изражена у правној литератури.¹¹ Чињенична стања су: штета по животну средину, оштећење природе, окрутност према животињама, криволов, криволов риба, организовање илегалних борби животиња, кршење

⁹ Polt, P. (2014). A környezet és természet elleni bűncselekmények. In P. Polt (Szerk.), *Új Btk. Kommentár: Frissítés az első kiadáshoz*. Nemzeti Közszerzői és Tanácsadó Kiadó.

¹⁰ Köhalmi, L. (2017). A környezet és a természet elleni bűncselekmények. In *A negyedik magyar büntetőkönyv* (o. 327–341). MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont.

¹¹ Görgényi, I. (2002). A környezetvédelmi büntetőjog aktuális fejleményei Európában. *Belügyi Szemle*, 10, 39–50.

прописа управљања отпадом, злоупотреба супстанци које оштећују озонски омотач, злоупотреба радиоактивних супстанци, злоупотреба у вези са управљањем нуклеарних објеката, злоупотребе у вези са коришћењем нуклеарне енергије. Може се уочити да поглавље садржи широку лепезу разноврсних чињеничних стања, али им је заједничка карактеристика да све оне штите животну средину, природу или своје појединачне елементе. Тако је, на пример, мучењем животиња обухваћено организовање илегалних борби животиња, пошто је исти објекат правне заштите.¹²

У тренутно важећем Кривичном законнику, кривичноправна заштита заштићених врста у међународним уговорима и домаћем законодавству формулисана је на следећи начин:

„242. пара. (1) Ко: а) јединку строго заштићеног живог организма; б) јединку заштићених живих организма или заштићених биљних или животињских врста значајних за очување природе у Европској унији, под условом да заједнички износ њихове новчане вредности, дефинисан посебним законима, достиже најнижу вредност изражену у новцу, установљеном за поједине строго заштићене живе организме; ц) јединку која потпада под живе организме који су предвиђени у анексима а) и б) уредбе Савета ЕЗ о регулисању промета заштићених дивљих животињских и биљних врста, противправно стекне, држи, ставља у промет, унесе на територију земље, изнесе из земље, транспортује, са њом тргује или је оштети или уништи, кажњава се затвором до три године.“

Чињенично стање се састоји из два дела. Први део (чл. 242) обезбеђује заштиту јединки, док други део (чл. 243) штити подручје. С обзиром на тему научног рада, испитујемо заштиту јединки.

Предмет кривичног дела је друштвени интерес везан за заштиту животне средине и еколошке равнотеже. Оштећење природе представља оквирни појам, док кривичноправно чињенично стање покривају друге правне норме.¹³ Објекти заштите кривичног дела су: јединке заштићених и строго заштићених врста, или јединке биљних или животињских врста значајне у Европској унији, у последња два случаја само

„...ако вредност јединке достигне најмању новчану вредност јединке строго заштићеног живог организма, прописану посебним правним прописима“.

У оквиру кривичног закона је донета „посебна законска регулатива“ о тренутно заштићеним и строго заштићеним биљним и животињским

¹² Polt, P. (2016). A környezet és természet elleni bűncselekmények. In Polt P. (Szerk.), *A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvény Nagykommentárja* (o. 849–858). OPTEN Informatikai Kft.

¹³ Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez*. Wolters Kluwer Kiadó. Budapest, 441.

врстама, о строго заштићеним пећинама, као и о биљним и животињским врстама које су посебно значајне за очување природе са становишта Европске заједнице, односно Уредба министарства заштите животне средине која је донета на основу члана LIII Закона о заштити природе из 1996. године.

У прилозима 1. и 2. Уредбе наведене су заштићене и строго заштићене животињске и биљне врсте, као и њихова новчана вредност. Минимална новчана вредност предвиђена Кривичним закоником је 100.000 мађарских форинти (HUF). Дакле, у оним случајевима када је кривично дело извршено против више заштићених јединки, потребно је проверити у табели у анексу, да ли вредност која је добијена сабирањем назначених износа за дату врсту прелази 100.000 HUF. Поред тога, објекти кривичног дела могу бити јединке које су наведене у анексима А и Б Уредбе ЕУ на који се позива Кривични законик. (338/97/ЕУ). У овом члану предвиђена јединка живог организма је:

- „а) свака развојна фаза, облик и стање јединке живог организма,
- б) јединка створена укрштањем живих организама,
- ц) дериват јединке живог организма, под којим се подразумева мртво биће, као и било који његов део или део јединке живог организма, као и производи или препарати који су направљени од наведених или њихов састојак.“

Противправне радње су: незаконито набављање, поседовање, стављање у промет, увоз на територију земље, извоз, транзит кроз њу, трговина, оштећење, уништавање.

Набављање је узимање у посед, без обзира да ли се врши теретно или бестеретно, као и да ли се врши за себе или за неког другог. Држање значи поседовање на дужи временски период. Стављање у промет подразумева све радње које узрокују да предмет противправне радње дође до друге особе или других људи.¹⁴ Увоз, извоз и транспорт кроз земљу су потчинови илегалног међународног кријумчарења животиња и биљака. По правилу, овим радњама претходе претходне радње извршења (набављање, поседовање и сл.) и могу се утврдити само ако претходне радње нису противправне, односно према међународним и националним правилима починилац има одговарајућу дозволу за набављање и поседовање заштићених животињских или биљних примерака, али не и за њихов увоз, извоз или транзит. Противправне радње се остварују преласком државне границе. Трговина подразумева да починилац редовно и у више наврата дистрибуира предмете кривичног дела кроз куповину и продају, ради

¹⁴ Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez*. Wolters Kluwer Kiadó. Budapest, 441..

стицања новчане добити или учествује у њиховој дистрибуцији. Оштећење је радња која не уништава живи организам, али му наноси значајну штету. Уништавање је радња која директно резултира престанком виталних функција живог организма.¹⁵ За извршење ова два последња кривична дела потребан је и настанак одређене последице, односно штета нанета појединцу или уништење појединца. Као и у свим последичним кривичним делима и овде је неопходно постојање узрочне везе између последице и предмета кривичног дела.

Основни облик кривичног дела може се извршити само са умишљањем. Свесност мора постојати у погледу две ствари: с једне стране мора се знати да је предмет кривичног дела под међународном или домаћом заштитом, с друге стране мора се знати за противправност дела, односно које дозволе су потребне (увозне, транзитне). На пример, у Управи аеродромске полиције у неколико случајева починилац је поседовао CITES извозну дозволу за јединку или њен дериват, међутим, није имао увозну дозволу. Ту се јавила „заблуда“ као разлог за искључење кривичне одговорности, што је органима који спроводе закон поставило безброј практичних потешкоћа. Типично, пракса није уједначена у погледу на то када у појединачним случајевима постоји заблуда. Још већи проблем је утврдити који део заблуде је од већег значаја: чињенична заблуда или заблуда о друштвеној опасности.

Коментар кривичног законика¹⁶ садржи конкретне примере остварења релевантних чињеничних заблуда:

„...релевантна чињенична заблуда настаје ако учинилац не препозна да примерак у његовом поседу (или њен дериват) *представља заштићено добро*, он може мислити да је то пре свега примерак незаштићене врсте, па на пример, може мислити да се ради о ћурећем јајету, а код њега се заправо налази заштићено јаје алигатора. Заблуде у оквирима кривичноправног законодавства могу се оценити као заблуде о друштвеној опасности, узимајући у обзир која се сазнања очекују од учиниоца као и околности које се односе на извршење кривичног дела. На пример када починилац није ни знао да постоји међународна заштита дивљих животиња и биљака.“

У конкретном случају (Кривична ревизија случајева (КРС) П. 360/2007/5) Врховни суд је оптуженог ослободио на основу заблуде о друштвеној опасности. У предметном случају је против починиоца покренут кривични поступак јер је у једној америчкој сувенирници купио главу алигатора, коју је без потребних дозвола унео на територију Мађарске.

¹⁵ Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez*. Wolters Kluwer Kiadó. Budapest.

¹⁶ *Ibid.*

Релевантну регулативу је теже препознати од других лако препознатљивих законских регулатива. Правни прописи који се односе на заштићене, строго заштићене или међународним уговорима предвиђене биљне и животињске врсте (процес издавања дозволе) су тешко разумљиви, те могу захтевати стручност и правну експертизу, док се, са друге стране, листа забрана стално мења. Окривљени није био спреман на прибављање било каквих дозвола ради увоза предметне ствари, коју је купио у јавној, легалној продавници. Од запослених у органима за спровођење закона и службеника се очекује тачно познавање управног законодавства. На основу свега наведеног, став Врховног суда је био да је извршилац имао ваљане разлоге да претпостави да његово дело није опасно по друштво, па је његова кривица искључена на основу заблуде о друштвеној опасности (Врховни суд КРС. II. 360/2007/5). Као контрапример служи случај у коме је криминалац у иностранству приликом лова убио сивог вука, те је хтео да његову кожу и лобању унесе у земљу. Суд га је прогласио кривим и образложио да се у овом случају заблуда не може узети као разлог за искључење кривичне одговорности. Према образложењу, извршилац који се бави ловом не може тврдити да није био упознат са законским условима који га обавезују, то јест да је потребно да претходно добије CITES дозволу за увоз препарата сивог вука на територију Европске заједнице, те је стога крив само за непажњу (Врховни суд КРС. III. 843/2008/5. 843/2008/5). Суд је утврдио и кривицу починиоца који је преко Мађарске прокријумчарио мртве заштићене животињске врсте. Починилац је тврдио да је био у заблуди тврдећи да је превозио робу у међународном промету и да није знао за порекло робе коју превози.

У судској пресуди детаљно је објашњено да:

„Женевском Конвенцијом о међународном друмском превозу робе, која је донета 19. маја 1956. године (а која је проглашена: Уредбом бр. 3 из 1971. о међународном друмском превозу робе; по саопштењу Конвенције од 19. маја 2011. године; СМР конвенција) у складу са чл. 8. т. 1, превозник је дужан да провери тачност података унесених у товарни лист у погледу броја, ознаке и серијског броја робе приликом преузимања робе, као и изглед робе и спољашњег стања амбалаже робе, те да, уколико није могао да провери спољно стање амбалаже робе, односно саме робе, и самим тим није могао да испуни услове садржане у чл. 8, не ослобађа превозника од одговорности, јер је то искључиво питање организације превоза које превозник мора да реши у складу са околностима дате ситуације.“¹⁷

¹⁷ EBD2017. В. 8.

Квалификовани случајеви:

„(2) Казном затвора од једне до пет година, ако је оштећење природе проузроковало уништење јединки живог организма у толикој мери, а) да, у случају става 1), тачке а) или б) комбиновани збир новчане вредности јединки уништеног живог организма утврђен посебним законима достиже двоструко већу новчану вредност утврђену за јединке строго заштићених живих организама, б) који у случају става 1) тачке ц) угрожавају опстанак популације живог организма.“

У квалификованом случају, с једне стране, извршилац мора да проузрокује уништавање живих организама, а са друге потребно је да новчана вредност умрлих јединки достигне двоструко већу вредност од оне која је наведена у посебном закону. Када се ради о животињама, тај износ је 1.000.000 HUF, односно збир новчане вредности уништених јединки мора бити већи од тог износа, док у случају биљака где је предвиђени износ 250.000 HUF, мора бити већи односно мора бити већи од 500.000 HUF. У квалификованом случају закон кажњава и нехат.

**КЉУЧНЕ МЕЂУНАРОДНЕ КОНВЕНЦИЈЕ
КОЈЕ ОБЕЗБЕЂУЈУ ЗАШТИТУ
ДИВЉИХ ЖИВОТИЊСКИХ И БИЉНИХ ВРСТА**

CITES конвенција

Конвенцију, као мултилатерални уговор који регулише међународну трговину, потписале су 183 државе, а додаци садрже око 35.000 животињских и биљних врста. У Мађарској је првобитно објављена 1986. године 16. уредбом са снагом закона, након чега је 2003. године XXXII Законом имплементирана у важеће интерно право. Свим врстама наведеним у додацима обезбеђује се заштита тако што се или потпуно забрањује трговина истим (Додатак I), или се трговина њима везује за дозволе и квоте (Додатак II), или трговину у одређеним земљама забрањује (Додатак III). Конвенција не регулише само трговину живим примерцима, већ она покрива трговину мртвим животињама, препаратима направљеним од њих, украсним предметима, као и дериватима (као што су њихова кожа, кости, делови тела итд.). Сходно томе, Додатак I обухвата оне врсте којима прети изумирање, јер у дивљини живи свега неколико стотина или мање примерака ових врста.

Врсте наведене у Додатку II нису директно угрожене од изумирања али, да би се одржао њихов постојећи број, потребно је ограничити њихов промет.

Популација врста наведених у Додатку III у датој земљи је угрожена, па је за регулисање промета потребна међународна заштита. Треба напоменути да CITES конвенција не садржи ниједну одредбу којом посебно захтева примену кривичних санкција од држава потписница, у случају да неко прекрши одредбе конвенције. Прво поглавље члана VIII, чији назив гласи „Мере које треба да предузимају стране“, каже само да државе могу наметнути „одговарајуће мере“ онима који крше одредбе приликом поседовања и трговине врстама наведеним у додацима.¹⁸ Поред тога, наглашава се да државе уговорнице морају да обезбеде конфискацију примерака врста наведених у Додатку и враћање таквих примерака држави извоза. У ствари, у потпуности препушта државама да својим унутрашњим законима одреде мере против прекршилаца Конвенције: кривичноправним или другим (трговинскоправним, грађанскоправним, итд.) санкцијама. Ово је критиковано од стране више аутора јер у највећем броју случајева илегалну трговину врше криминалци који теже великој добити, организоване криминалне групе, против којих треба да делују специјализовани органи за откривање и санкционисање кривичних дела.¹⁹

CITES организација

Члан XI Конвенције предвиђа „конференцију држава потписница“, која се мора сазивати најмање два пута годишње, али је могуће сазивање и ванредних седница. На конференцији је могуће, између осталог, модификовати листу врста у прилозима, односно додати нове или избрисати врсте које су претходно биле укључене у Додатке. Свака потписница може 150 дана пре седнице предложити измене и допуне врста у Додацима I–II. За усвајање амандмана потребна је двотрећинска већина гласова присутних држава потписница на конференцији, што укључује само оне који су гласали за или против, не и оне који су били уздржани. Свака потписница може затражити од секретаријата да унесе у списак Додатка III оне врсте за које сматра да је потребно донети одговарајућу регулативу у оквиру своје јурисдикције.

У Члану XII предвиђен је Секретаријат који мимо припреме конференције држава потписница, првенствено има координационе задатке у примени Конвенције и усваја различите годишње извештаје.

¹⁸ Sziebig, Orsolya J. (2021). *Vadvilág végveszélyben: A vadvilággal kapcsolatos büntetendő cselekmények nemzetközi és uniós jogi vonatkozásai*. Pólay, 120.

¹⁹ Sellar, J. M. (2016). *Wildlife Crime Case Study*, 1–7.

Члан IX предвиђа да свака потписница мора да одреди један или више органа управе овлашћених за издавање дозвола и уверења. У Мађарској овај задатак обавља Одељење за биодиверзитет и очување гена унутар Министарства пољопривреде.

ВАЖЕЋА РЕГУЛАТИВА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Европска унија, као чланица CITES-а, својом уредбом Савета 338/97/ЕУ регулише међународну трговину дивљим врстама. Уредба је више пута мењана и делимично је усвојила CITES прописе, док у неким случајевима поставља строже услове. Уредба има четири анекса: А, В, С, D. Анекси А, В и С приближно одговарају CITES Додацима I, II, III, међутим, садрже и врсте које нису предвиђене CITES конвенцијом. То су врсте које су заштићене интерним правилима Европске уније. Анекс D (нема свој еквивалент у CITES-у) наводи врсте које су стављене на листу праћења, јер је вероватно да ће морати да се ставе у један од анекса.

Прописи Европске уније не само да проглашавају више врста заштићених од стране CITES-а, већ су прописи много строжи у области трговине. Пример тога је неопходност увозне дозволе приликом увоза оних врста које су наведене у анексима А и В на територији Европске уније, а обавештење о увозу за врсте наведене у анексима С и D (према CITES конвенцији, увозна дозвола је обавезан само за Анекс бр. 1).

МЕЂУНАРОДНЕ НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У БОРБИ ПРОТИВ ИЛЕГАЛНЕ ТРГОВИНЕ ДИВЉИМ ЖИВОТИЊАМА

Међународна унија за заштиту природе (IUCN)

Организација је основана 1948. године и тренутно је једна од највећих невладиних организација на свету која се бави заштитом дивљих животињских и биљних врста. Њени чланови су државни представници из различитих земаља, представници разних цивилних организација и појединци.

Организација је створила тзв. црвену листу, која врсте којима прети изумирање разврстава у следеће категорије: изумрле (extinct), изумрле у дивљини (extinct in the wild), угрожене (threatened), критично угрожене

(critically endangered), угрожене (endangered), рањиве (vulnerable). Поред тога, постоји умерено угрожено (near threatened), неугрожено (least concern), недовољно података (data deficient) и нецењено (not evaluated).

Међународна организација присуствује као експерт и посматрач у CITES-у. Поред тога, има неоспорну заслугу улагања значајних средстава за примену и ефективну примену правила CITES.²⁰

TRAFFIC

TRAFFIC спада у невладине организације која се бори за очување биодиверзитета и одрживог развоја. Присутан је на пет континента и петнаест држава и ради са више стотина сарадника, међу којима су академици, биолози и заштитници природе. Организација је основана 2010. године, а од оснивања до данас у више од 80 извештаја бавили су се трговином дивљих животиња (traffic.org. publications orsi 26. o.). Они врше истраживања и анализе на ову тему а поред тога, као CITES консултанти, учествују кроз предлоге и савете на CITES конференцијама. Између CITES и WWF је успостављена сарадња, чија четири основна стуба представљају: борба против криволова, против илегалне трговине заштићеним врстама, као и укидање потражње за њима, те развој и изградња међународних политичких стратегија.²¹

Уред Уједињених нација за превенцију криминала и контролу дроге (UNODC)

Као актер у борби против дроге и међународног криминала, организација наступа и против прекограничног криминала који захвата дивљи свет. UNODC је 2014. године успоставио Глобални програм за борбу против криминала над дивљим светом и шумама (Global Programme for Combating Wildlife and Forest Crime). Циљ програма је да злочине против дивљег света и илегалну сечу шума, уз остале повезане злочине, третира као тежак и међународно организовани криминал.²² У том циљу настоје да јачају политички, законодавни и регулаторни систем, прошире спремност и упознатост неопходну за испитивање и процесуирање повезаних злочина, као и да створе сарадњу на билатералном, регионалном и међународном

²⁰ IUCN, 2022.

²¹ TRAFFIC. (2022).

²² UNODC. (2022). *Wildlife and Forest Crime*. <https://www.unodc.org/roseap/en/what-we-do/toc/wildlife-overview.html>

нивоу. Такође, баве се прикупљањем података, њиховом анализом и формирањем извештаја. Све то уз настојање повећања степена свесности о обиму и природи злочина против животне средине.

На тему злочина против дивљих животиња припремили су два свеобухватна извештаја глобалног нивоа 2016. и 2020. године, у којима су на основу података о конфискацијама приказали карактеристике и најновије трендове кривичних дела.

Интерпол (Међународна полицијска организација)

Интерпол као међувладина организација има 195 држава чланица. Он не представља истражни орган, његов општи циљ је преношење оних информација које је организација прикупила током истрага у различитим државама чланицама, као и брза размена таквих података између појединачних националних истражних органа. Поред тога даје оперативну и техничку подршку у истрагама за спречавање међународног и прекограничног криминала.²³

Подаци се шаљу Генералном секретаријату Интерпола, чија организациона јединица свакодневно координира истраге које су у току у различитим државама чланицама, у којима је затражена помоћ Интерпола. Свака земља чланица има свој Национални централни биро (У Мађарској национални централни биро делује у оквиру Канцеларије за међународну кривичну сарадњу) који је у контакту са поменутиим Генералним секретаријатом Интерпола.

Примарно, Интерпол је настао као активно средство борбе против међународног организованог криминала, али је његов задатак допуњен и борбом против сајбер криминала и тероризма. Из тих разлога формирана је посебна специјализована јединица *Interpol Wildlife Enforcement*, која помаже националним органима за спровођење закона у елиминацији међународних организованих криминалних група. Они блиско сарађују са актерима из оних сектора који се баве дивљим животињама и биљкама (нпр. зоолошким вртовима, итд.). Поред тога пружају државама чланицама информације од значаја за државе чланице. Реализовано је неколико међународних пројеката за сузбијање илегалне трговине заштићеним дивљим животињама и биљкама. Поред тога, руководи и кординише неколико операција, што је довело до масовних хапшења и заплене неколико тона забрањених производа (живих или прерађених животиња, биљака, итд.).²⁴

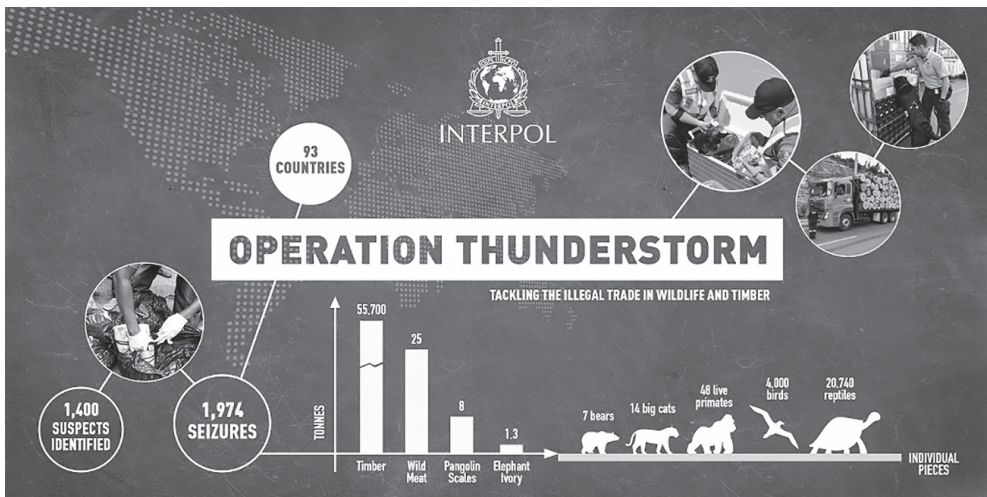
²³ INTERPOL. (2022a). *What is INTERPOL?* <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>.

²⁴ *Ibid.*

Такви пројекти су:

Project predator покренут ради заштите великих мачака, које се масовно лове ради продаје њиховог крзна и неких делова тела на црном тржишту. Пројекат пружа помоћ у организовању различитих међународних операција, анализирању и прикупљању криминалистичких информација, повезивању органа за спровођење закона са међународним и невладиним организацијама у циљу елиминисања различитих мрежа криволова и кријумчарења.

Project wisdom.– Слонови се лове ради прерађивања њихових кљова, док се лов на носороге врши ради млевења њихових рогова и продаје тако добијеног праха као лековитог препарата. Овај пројекат помаже у борби против криволова слонова и носорога и организованог криминала који стоји иза њих, прикупљањем и анализом криминалистичких информација и обезбеђивањем брзе размене информација. Операције које су спроведене у оквиру овог пројекта до сада су резултирале са 1.100 хапшења, заплемом неколико тона сирове слоноваче и 50.000 резбарених предмета од слоноваче. Пред судом је осуђено 80 % ухапшених.²⁵

Operation Thunderstorm, извор: Интерпол

Operation thunderstorm (2018).– Ова међународна акција је одличан пример какав упечатљив успех се може постићи координисаним радом органа за спровођење закона и других органа у овом сектору. У овој

²⁵ INTERPOL. (2022b). *Wildlife crime*. <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Wildlife-crime>.

операцији таргетиране су све оне особе које учествују у међународној илегалној трговини дивљим животињама и нелегалној сечи шума, које представљају ризик на основу прелиминарних анализа. У кампањи су учествовали полицијски, царински, гранични органи, органи за заштиту животне средине и природе и шумарства из 93 земље. Резултат: скоро 2.000 конфискација и хапшење 1.400 осумњичених.²⁶

Operation thunderbird (2017) представља претходника поменуте операције. Слично операцији грмљавина (*Operation thunderstorm*), ова глобална операција је довела до хапшења 900 осумњичених и 1.300 заплена у укупном износу од 5,1 милион долара. У овој операцији учествовали су полицијски, царински, гранични органи, органи за заштиту животне средине и природе из 49 земаља.²⁷

Европол

Као криминалистичка обавештајна агенција Европске уније покрива 27 држава чланица Европске уније и помаже у борби против тешког међународног криминала и тероризма. Поред тога има блиску сарадњу са неколико држава које нису чланице Европске уније и другим међународним организацијама (нпр. са Интерполом).²⁸

Према информацијама доступним на сајту Европола, следеће претње се сматрају приоритетним за унутрашњу безбедност Европе:

- тероризам,
- међународна трговина дрогом и праће новца,
- организована превара,
- фалсификовање евра,
- кријумчарење људима.

Поред ових истичу се нове претње попут сајбер злочина и трговине људима. У смислу свог рада и задатака (размена кривичних информација, криминалистичка анализа која помаже у истрагама), у својој основи је исти као Интерпол, уз додатак да пружа примарну подршку тужилаштву у оквиру рада ЈИТ-ова (Joint Investigation Team). Међутим, потребно је истаћи стратешку анализу две приоритетне области:

– Процена опасности од тешког и организованог криминала (SOCTA). Ова процена идентификује и процењује нове опасности које

²⁶ INTERPOL. (2022b). *Wildlife crime*. <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Wildlife-crime>.

²⁷ *Ibid.*

²⁸ EUROPOL. (2022a). *Az EUROPOL-ról*. <https://www.europol.europa.eu/about-europol:hu>.

се појављују и описује деловање организованих криминалних група и њихову структуру, као и најважније врсте криминалних радњи које погађају ЕУ.²⁹

– Извештај о стању тероризма (TE-SAT) детаљно извештава о ситуацији тероризма у Европској унији. Већ поменуте SOCTA упитнике попуњавају државе чланице те их враћају у Европол, где се, након процене података, саставља тзв. SOCTA извештај. На основу тог извештаја, након дужег процеса доноси се четворогодишњи политички план, такозвани ЕМПАСТ приоритети (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats).³⁰

На основу ових приоритета дефинишу се различити циљеви и задаци, за чије решавање се одређују водеће земље и стручњаци и за које се издвајају финансијска средства. Водеће земље ће обично бити државе чланице за које дата тема представља велики проблем. Међу националне државне органе уврштавају се полиција, гранични, царински органи, правосудни и управни органи.³¹ Акција против еколошких злочина (укључујући илегалну трговину дивљим животињама и биљкама) укључена је у ЕМПАСТ приоритете Европске уније у циклусу 2018–2021, и то у текућем, новом циклусу (2022–2025).

У текућем циклусу стратешки циљеви везани за еколошки криминал, дефинисани су на следећи начин:

„Прекидање деловања криминалних мрежа, укључених у све облике еколошког криминала, посебно трговину отпадом и дивљим животињама, као и оних криминалних мрежа и појединаца који се инфилтрирају у легалне послове и оснивају лажне компаније како би сакрили своје криминалне активности.“³²

Противправне радње које посебно погађају Европску унију први пут су поменуте у SOCTA извештају из 2018. године као нова област организованог криминала. У том извештају оне нису наведене као злочин против дивљих животиња (wildlife crime), већ као „трговина угроженим врстама“ (trafficking endangered species). Према својој формулацији, појам обухвата сакупљање и поседовање угрожених животињских и биљних

²⁹ EUROPOL. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) Identifying the priorities in the fight against major crime*. <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

³⁰ Hegyaljai, M. (2014). Az EMPACT mint rendészeti válasz az európai bűnözésre. *Pécsi Határőr Tudományok Közlemények*, 15, 127–134.

³¹ *Ibid.*

³² EUROPOL. (2022b). *EU Policy Cycle – EMPACT 2022+ Fighting crime together*. EU Policy Cycle – EMPACT EMPACT 2022+ Fighting crime together

врста, што представља кршење националних и међународних закона. CITES организација представља међународни оквир за заштиту угрожених врста и обезбеђује да међународна трговина остане у границама као и опстанак ових врста.³³

Према извештају, Европска унија је пре свега транзитни регион у илегалној трговини угроженим врстама, док су поједине азијске и северноамеричке циљне земље. Врсте и производи који се углавном кријумчаре кроз ЕУ, из ЕУ или у ЕУ су: европска стаклена јегуља, гмизавци, егзотичне птице, панголини, рибе, месо нарвала, шкољке, корали, дрво и слоновача. Према тадашњем извештају, умешаност организованог криминала у трговину била је ниска, али је у порасту. Организоване криминалне групе су се специјализовале за ове делатности и у потпуности су се фокусирале на њу. Према извештају из 2021, SOCTA се поново посвећује кривичним делима против дивљине. У уводу значајно проширује претходну дефиницију из 2018. године. У њему наводи шта све подразумева под злочином против дивљих животиња (wildlife crime): илегални криволов, сакупљање, трговину, увоз, поседовање, набавку производа дивљег света, сваку конзумацију дивљих животињских и биљних врста, укључујући и нелегалну сечу дрва чиме се крше национални закони или било која међународна конвенција.³⁴ Поред тога, даје објашњења како ове противправне радње повећавају ризик од изумирања угрожених врста и даљег смањења биодиверзитета, а представљају опасност од различитих ризика по здравље људи и могу изазвати глобално ширење болести.

Трговци све више таргетирају ендемске врсте као и оне европске врсте које се не налазе на CITES листи, као што су птице и велике мачке, а повећала се потражња и за егзотичним гмизавцима. Трговци су почели да усмеравају своја интересовања ка ендемским врстама и врстама које се не налазе на CITES листи из разлога што покушавају да заобиђу међународни правни оквир, који се односи на заштиту дивљих животиња и биљака.

Продавци и купци користе онлајн пијаце, мобилне апликације и специјализоване форуме преко којих се могу информисати о доступним производима, снабдевању и ценама, или чак посебне стручне савете о њиховом заробљавању или узгоју. Осумњичени могу бити држављани земаља Европске уније или земаља које нису чланице Европске уније, међутим, национална припадност осумњичених у великој мери зависи од

³³ EUROPOL. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) Identifying the priorities in the fight against major crime*. <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

³⁴ *Ibid.*

улоге коју имају у међународном илегалном ланцу снабдевања: криво-ловци и сакупљачи су углавном држављани земаља извора, док курири и трговци углавном долазе из земаља одредишта. Неки трговци су, такође, укључени у шверц дроге и злоупотребу акцизних производа.³⁵

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ СИСТЕМ ДЕЛОВАЊА ПРОТИВ ЗЛОЧИНА ПРОТИВ ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА У МАЂАРСКОЈ

Међународне злочине против дивљих животиња (оштећења природе) власти обично откривају током њиховог илегалног транспорта (кријумчарења) у Мађарску ваздушним или друмским путем, а у већини случајева (на граничним прелазима) током царинских инспекција од стране националне пореске и царинске управе. (У посебним поглављима ћемо се бавити појединим случајевима илегалног транспорта и методама шверцера). Уколико царинска инспекција открије недозвољен превоз (без поседовања одговарајућих дозвола или уз прекорачење дозвола), односно у случајевима где постоји оправдана сумња да се ради о извршењу кривичног дела, одмах ће то пријавити полицији, узимајући у обзир чињеницу да у том случају, према Закону о кривичном поступку из 2017. године, кривични поступак спада у надлежности полиције.

На основу наведеног, испитаћемо активности и организациону структуру ове две агенције за спровођење закона и релевантне законске прописе и стандарде у надлазећим поглављима.

Национална пореска и царинска управа

За увоз и извоз примерака оних врста које су наведене у CITES конвенцији и Уредби Савета неопходно је подношење CITES дозвола, односно других докумената (сертификата, дозвола, пријава), те ако неко жели да увезе овакву животињу или биљку, потребно је да располаже наведеним дозволама. За транзит преко територије Мађарске није потребна CITES дозвола. Као што је већ раније поменуто, национални CITES орган Мађарске је Министарство пољопривреде, одељење за биодиверзитет и очување гена (у даљем тексту: МП), који је задужен за издавање дозвола.

³⁵ *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA)*. (2021). *Identifying the priorities in the fight against major crime*. <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

Ради строге контроле трговине за увоз примерака наведених у анексима А–Ц Уредбе Савета, поред СITES увозне дозволе потребна је и извозна дозвола или други извозни документ (нпр. потврда о поновном извозу, доказ о пореклу) коју издаје СITES орган земље пошилаоца. За извоз је довољна и СITES извозна дозвола или други документ (потврда о поновном извозу). У случају увоза врста које су укључене у Анекс Д Уредбе Савета постоји обавеза подношења само докумената за увоз (обавештење о увозу). Превози за посебне намене (нпр. изложбе, циркуси, узгој) подлежу подношењу сертификата наведених у уредби комисије. За прибављање лиценци и сертификата могу се пријавити и правна и физичка лица.³⁶ Приликом увоза и извоза угрожених врста потребно је водити рачуна и о здравственим прописима животиња и биљака. Приликом увоза живих животиња или производа животињског порекла потребна је заједничка здравствена исправа, а у случају извоза потребна је ветеринарска потврда. Оба ова документа издаје ветеринарски инспектор. За увоз и извоз производа и живог биља који подлежу фитосанитарној контроли потребно је прибавити фитосанитарни сертификат, који издају окружне службе у области заштите биља и земљишта.

Уредба бр. 282/2004. коју је донела Европска комисија, регулише увођење документа за декларисање и ветеринарске прегледе животиња и производа трећих земаља које улазе у Заједницу, док уредба Европске комисије 136/2004 регулише процедуру ветеринарских прегледа производа увезених из трећих земаља који се обављају на граничним прелазима ветеринарске службе Заједнице.

Комисија Европске економске заједнице (ЕЕЗ) је донела одлуку 93/444 која детаљно регулише правила трговине унутар Заједнице одређеним живим животињама и производима намењеним за извоз у треће земље. Уредба Министарства пољопривреде бр. 7/2001 (I. 17) садржи прописе о правилима спровођења фитосанитарне инспекције биљних производа и живих биљака. За увоз и извоз производа и живог биља који подлежу фитосанитарној контроли потребно је прибавити фитосанитарни сертификат који издају подручне службе.³⁷ У чл. 13. Уредбе број 338/97 Европске уније предвиђено је да је за транспорт заштићених и строго заштићених биљних и животињских врста потребна дозвола државних

³⁶ Harnberger, G., Zsigmond, C. (2020). A veszélyeztetett vadon élő fajok szállításának vámhatósági ellenőrzése. *Magyar Rendészet*, 20 (1), 45–66. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.3>.

³⁷ Основне законске одредбе: Детаљна правила о процедурама на граничним прелазима за ветеринарску контролу здравља и фитосанитарних прегледа оних животињских производа који су увезени из трећих земаља, успостављена декретом FVM Уредбе Комисије 136/2004/EУ. (I. 17.).

и регионалних органа за заштиту природе. За транспорт заштићених и високозаштићених биљних и животињских врста (чл. 13. Уредбе 338/97/ЕЗ) може бити потребна и дозвола државних и регионалних органа за заштиту природе (Владина канцеларија за округ Пешта, окружне канцеларије). CITES дозволе и други сертификати морају бити доступни приликом покретања царинских поступака.³⁸ Овде треба напоменути да у истраживаним случајевима, добављачи и купци који су кријумчарили животиње, биљке или њихове деривате нису поседовали ове дозволе.

Полиција

У Закону о кривичном поступку из 2017. године, чл. 34, ст. 1. предвиђено је да полиција, као општи истражни орган за кривична дела оштећења природе, поступа по пријавама које подноси национална пореска и царинска управа.

Надлежност и овлашћења истражних органа полиције дефинисани су Уредбом 25/2013 (VI. 24) Министарства унутрашњих послова.

Уредба предвиђа са једне стране територијалну расподелу надлежности (хоризонталну расподелу), а са друге стране вертикалну расподелу надлежности. Према чл. 3. ст. 1. примарно је надлежан за спровођење истраге

„...истражни орган на чијој територији је извршено кривично дело, а у случају серијског извршења кривичног дела истражни орган на чијој територији је извршена већина кривичних дела“.

То у пракси значи да се прописи који се примењују одређују на основу испитивања чињеничног стања датог случаја, односно да зависе од географског подручја на коме су остварени битни елементи кривичног дела. У нашем случају то су она кривична дела која су предвиђена Кривичним закоником Мађарске: противправно држање, стављање у промет, унос на територију земље, износ из земље, транспорт, оштећење, уништење...

Са становишта надлежности истражни орган мора испитати где је извршилац стекао предмет кривичног дела, држао предмет кривичног дела, стављао у промет, унео или изнео, упутио или прометовао, где је настала штета или дошло до уништења.

Извршење неких криминалних радњи подиже питања правног тумачења, на која садашњи прописи не дају одговор. Противправно стицање

³⁸ Harnberger, G., Zsigmond, C. (2020). A veszélyeztetett vadon élő fajok szállításának vámhatósági ellenőrzése. *Magyar Rendészet*, 20 (1), 45–66. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.3>

је суштински лако утврдити, и то на основу сведочења окривљеног или сведока, или евентуално признања окривљеног (у супротном, у наставку су описана помоћна правила која могу усмерити на траг). Истичемо да у случају да је могуће установити противправно држање, стављање у промет, транспорт и друга кривична дела, у оквиру привидног стицаја кривичног дела могу се утврдити некажњиве припремне радње, односно не могу се казнити због противправног стицања. Значи да стицање неће бити релевантно у погледу надлежности. У том случају мора се истражити место остварења битних обележја осталих кривичних дела. Противправно држање представља кривично дело које се може извршити на територијама које потпадају под више надлежности, и то у случају да учинилац са собом носи предмет кривичног дела. Стављање у промет и омогућавање приступа већем броју људи може бити резултат појединачног или стицаја више кривичних дела. У овом случају, ако се стицај више кривичних дела врши на више различитих места, примењују се допунски прописи о надлежности. Ова правила се односе и на случај противправне трговине. Ако се противправни транспорт обавља друмским путем то може утицати на надлежност више истражних органа, односно морају се примењивати допунска правила о надлежности. Противправни увоз или извоз су таква кривична дела чије биће се остварује најчешће на граничним прелазима или аеродрому. Сходно томе поступа онај истражни орган на чијем се подручју налази дати гранични прелаз. Међународни аеродром „Liszt Ferenc“ је специфичан у овом погледу, наиме према чл. 3, ст. 2. Уредбе у надлежност полиције аеродромске управе спадају „истраге оних кривичних дела која не спадају у надлежност националне полицијске управе или специјалних јединица“, сходно томе овај истражни орган поступа у случајевима тамо пресретнутих пошилики. По нашем мишљењу, кривична дела оштећења и уништења не изискују посебна тумачења.

Чл. 2, ст. 3. Уредбе садржи додатно правило о надлежности, односно принцип превенције у случају да је место извршења непознато или постоји више места извршења.

„Ако је извршилац кривично дело извршио из надлежности више истражних органа, или се не може утврдити место извршења, истражни орган који је први предузео радње у предмету, надлежан је за спровођење истраге, а у недостатку таквих радњи онај који је први сазнао за кривично дело на основу сопствених истражних радњи, или на основу пријава први сазнао за кривична дела.“

Према правилима о надлежности, локална полицијска управа поступа у случају оштећења природе.

Надлежност специјалних јединица националног истражног бироа предвиђа се у два случаја. У чл. 242. ст. 2. т. б) Кривичног законика предвиђа да у случају када се ради о кривичним делима учињеним према јединкама дивљих животињских и биљних врста, а која су предвиђена у анексима А и В уредбе савета Европске уније и то у таквој мери да угрожава опстанак дате врсте.

Друга могућност поступања специјалних јединица националног истражног бироа јесте „у случају сумње извршења кривичног дела од стране организоване групе има међународни карактер“, како је то дефинисано у чл. 2, ст. 3. Конвенције УН против транснационалног организованог криминала, донете 14. 12. 2000. године у Палерму, а коју је СИ Закон 2006. године ратификовала.

Према Уредби, специјалне јединице националног истражног бироа могу истраживати кривични случај ако он испуњава следећа два услова:

- 1) да је кривично дело међународног карактера,
- 2) да је кривично дело учињено у оквиру организоване криминалне групе.

1) Да је кривично дело међународног карактера

Међународни карактер одређен је Палермовском конвенцијом (у даљем тексту: Конвенција), која је усвојена у мађарском законодавству СИ Законом из 2006. године и на тај начин постао део унутрашњег мађарског права. Према овоме кривично дело има међународни карактер ако је:

- а) почињено у више држава;
- б) извршено у једној држави, али већи део припрема, планирања, руковђења или контроле обављен у другој држави;
- ц) извршено у једној држави, али је у њега укључена група за организовани криминал која се бави криминалним активностима у више држава;
- д) учињено у једној држави, али су битне последице наступиле у другој држави.

Тачка а) предвиђа злочине који у потпуности одговарају испитаним међународним кривичним делима против дивљачи, будући да је јасно да нелегални увоз или извоз робе са територије Мађарске, или било које друге земље, односно транспорт такве робе, представља кривично дело које је извршено у више земаља. Доказивање постојања овог услова у пракси не изазива веће проблеме, јер сама чињеница да је страни или мађарски шверцер ухваћен на граници или аеродрому претпоставља да је кривично дело извршено у више земаља.³⁹

³⁹ Zsigmond, C. (2018b). A párhuzamos nyomozások gyakorlati problémá. In L. Frigyer (Szerk.), Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból: Köf. I. (o. 8–33). Nemzeti Közszołgálati Egyetem. <https://bba.uni-nke.hu/document/bba-uni-nk>.

Са тумачењем тачке б) могу настати практични проблеми из разлога што је чињеницу да је извршење кривичног дела организовано и руковођено из друге земље потребно подупрети конкретним подацима и доказима.

Тачка ц) односи се на истрагу оних случајева који су практично у потпуности истражени и чији учиниоци су у потпуности мапирани. Услов је да је у Мађарској почињено најмање једно конкретно кривично дело и да је познат круг извршилаца, уз доступност информација да се исти баве криминалним радњама у више земаља.

Тачка д) односи се на кривична дела која се концептуално тешко могу уклопити у истражена кривична дела против дивљачи. Овде се претежно могу уврстити кривична дела против државе или кривична дела вршена од стране терористичких група, односно кривична дела против животне средине чије се штетне последице манифестују у другој земљи.

2) Да је кривично дело учињено у оквиру организоване криминалне групе

Овај услов уредбе поставља нека питања практичне природе, као на пример: На ком нивоу се мора доказати постојање организоване криминалне групе у предметној истрази? Наиме, уколико су конкретни докази о постојању организоване криминалне групе већ доступни, истрага је практично већ у фази пред доношење оптужнице. Међутим, ако постоје само једноставне претпоставке да иза случаја са међународним елементима стоји организована криминална група, те би у сваком таквом случају надлежност преузеле специјалне јединице националног истражног бироа, постојала би опасност да се у неким случајевима испостави да се не ради о организованом криминалу, односно да би специјалне јединице водиле превелик број предмета.

Друго питање практичне природе које се поставља јесте појам организоване криминалне групе у Уредби, који је много шире постављен од појма организоване криминалне групе који предвиђа Мађарски кривични законик. Наиме, у Мађарском кривичном законнику је појам злочиначке организације уско постављен и то као: хијерархијско постављена организација, завереничко деловање, а поред тога сврха злочиначке организације је вршење кривичних дела за које је прописана казна затвора од пет година или тежа, што постоји само у случају квалификованог облика оштећења природе. Дакле, у безброј случајева кривичних дела која предвиђа Уредба а која захватају државне границе и иза којих стоје организоване криминалне групе, неће потпасти у надлежност специјалних јединица.

У случајевима међународног карактера (посебно ако их врше организоване криминалне групе), брза и ефикасна размена информација је од

посебног значаја (обезбеђени су формални и неформални међународни односи са специјалним јединицама, док је за локалне или друге територијалне истражне органе то отежано).⁴⁰

ЗАКЉУЧАК

Сузбијање оштећења природе и кријумчарења заштићених врста је у интересу свих нас. Разноврсност живог света обезбеђује одржавање динамичке равнотеже целог копненог система. Разноликост живе материје, развој живог света, као и међусобни однос различитих живих бића и однос према неживој околини чине живот на земљи јаким и стабилним. Ради заштите природних станишта и разноликости врста, не само у Европи већ широм света, потребно је много више од одвраћања. Уколико желимо да заштитимо живи свет, треба да обезбедимо одржавање и заштиту њихових станишта (биотопа). Штавише, морамо првенствено од штетних утицаја да заштитимо врсте које се у њима настајују и омогућимо њихово преживљавање. Утицај људи, друштва и економских прилика на биодиверзитет се данас променио. Потребно је преиспитати међусобни однос човека и његовог оружења и створити нови културни и етички приступ и вредносни систем.⁴¹ У Мађарској увођење заштите животне средине у правни оквир и даље пати од низа „дечјих болести“. У Мађарској се уз кривично дело оштећења природе најчешће подразумева и стицање незаконите имовинске користи. То су обично шумске крађе. У обрачуна вредности штете користе се цене живог и огревног дрвета, међутим, у случају штете на територијама обухваћеним програмом Натура 2000 не постоји начин којим би се могла утврдити вредност шума у заштити природе.⁴²

Приликом дефинисања противправних радњи против животне средине и природе, главна потешкоћа се јавља у виду разграничења дозвољених од недозвољених радњи. Друга потешкоћа је формулисање заштитног објекта у складу са потребама правне сигурности. Наиме

⁴⁰ Inzelt, É. (2018). Rendészeti és igazságügyi szervek együttműködése illetve a közöttük lévő információáramlás a szervezett bűnözéses ügyek nyomozati munkájában. In: Frigyer, L. (szerk.) (2018). Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból Tanulmánykötet II., *Nemzeti Közszolgálati Egyetem*, 8–29.

⁴¹ Zachar, Z. (2019). A természetkárosítás bűncselekmény és a védett fajok csempészete térbeli : aspektusai Magyarországon a 2005–2018-as időszakban. *MODERN GEOGRÁFIA* 15–32.

⁴² Bodnár, B. (2019). A környezet büntetőjogi védelmének aktuális kérdései. *BÜNTETŐJOGI SZEMLE* 2019/2, 16–25.

животна средина и природа се динамички мењају, за разлику од предвидљивог, статичног света права. Основа ефикасне кривичноправне заштите је да објекат заштите буде вредан очувања и познат широком кругу друштва. У овој области, међутим, често нема преклапања са другим нормативним системима, те су у таквим случајевима очекивања ниска.⁴³ Као додатни проблем може се јавити проширење обима заштите у којој су обухваћене правне чињенице. Додатни проблем може настати у тумачењу чињеничног стања, у проширеном обиму заштитног појма „заједница заштићених живих организама и њихових станишта“. Формулација је прилично нејасна, јер се стриктним језичким тумачењем, приликом првог читања, не може јасно одредити да ли се чињенично стање односи само на станишта животних заједница, или се односи на станишта појединих организама.

Потешкоће ствара и то што је у кривичним законцима кривичноправни појам примерака дефинисан прешироко. Поред тога, потешкоћу чини и сложени регулативни систем који укључује неколико грана права, што резултира контрадикторним службеним одлукама.

Законодавац мора обезбедити да јавна управа и кривично право чине хармоничну целину. Када се поједина правила у области јавне управе не могу јасно тумачити, онда се не може говорити о кривичној одговорности која се заснива на предметној управној незаконитости.⁴⁴ Поред регулаторних контрадикторности, највећи проблем представља недостатак стручног знања из ове области службеника за спровођење закона и цивилних преступника, што често доводи до тога да се предмети окончају позивајући се на грешке у одређивању друштвене опасности. Поред тога, за решавање ових случајева истражни капацитет органа за провођење закона је изузетно низак. С друге стране, ово је крајње недовољно санкционисана област од стране судова (углавном се новчане казне изричу у појединим разоткривеним и доказаним случајевима) нарочито у поређењу са кривичним делима у вези са наркотицима, где се чак и за лакше облике извршења кривичног дела изричу вишегодишње затворске казне.

Сматрамо да је неопходно увођење великих промена и у тачки гледишта законодавца и спроводиоца закона, како би се вредновао спектар кривичних дела против природе и животне средине, а не само да буду декларисани као заштићени правни објекти појединим кривичним делима у правосудном систему.

⁴³ Molnár, T. (2017). A környezet büntetőjogi védelme. Miskolci Egyetem ÁJK. Szakdolgozat, 84.

⁴⁴ Mészáros, 2017:85.

LITERATURA

- Alexander, K. (2014). *The Lacey Act: Protecting the Environment by Restricting Trade* (CRS Report Sz. R42067; o. 1–23). Congressional Research Service. <https://sgp.fas.org/crs/misc/R42067.pdf>
- Antal, A. (2011). Az új Alaptörvény környezetvédelmi filozófiája. *Közjogi Szemle*, 4, 43–51.
- Bándi, G. (2011). *Környezetjog*. Szent István Társulat, Budapest
- Ben-Belgacem, A. (2019). A természetben nincs ingyen ebéd. *Ügyészek Lapja*, 2019/2. szám.
- Bodnár, B. (2019). A környezet büntetőjogi védelmének aktuális kérdései. *BÜNTETŐJOGI SZEMLE* 2019/2, 16–25.
- Cart, T. W. (1973). The Lacey Act: America's first nationwide wildlife statute. *Forest History Newsletter*, 17 (3), 4–13.
- Cho, B.-S. (2000). Emergence of an International Environmental Criminal Law?. *UCLA Journal of Environmental Law and Policy*, 19 (1). <https://doi.org/10.5070/L5191019216>
- Háger, T. (2016). A környezet alkotmányos és büntetőjogi védelme, különös tekintettel a vizek élővilágának oltalmára. *BÜNTETŐJOGI SZEMLE*, 1–2, 27–37.
- European Commission. (2017). *A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK ÉS A TANÁCSNAK* (COM (2017)213 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0213&from=EN>
- European Commission. Directorate General for the Environment. (2011). *A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK* (COM/2011/0244). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52011DC0244>
- EUROPOL. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) Identifying the priorities in the fight against major crime*. <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>
- EUROPOL. (2022a). *Az EUROPOL-ról*. <https://www.europol.europa.eu/about-europol/hu>.
- EUROPOL. (2022b). *EU Policy Cycle—EMPACT 2022+ Fighting crime together*. EU Policy Cycle - EMPACT EMPACT 2022+ Fighting crime together
- Farkas Csamang, E. (2014). *Környezetjogi szabályozások: Egyetemi jegyzet*. Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar. Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar : JATE Press.
- Fowler, A. J., Lodge, D. M., & Hsia, J. F. (2007). Failure of the Lacey Act to protect US ecosystems against animal invasions. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 5 (7), 353–359. [https://doi.org/10.1890/1540-9295\(2007\)5\[353:FOTLAT\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.1890/1540-9295(2007)5[353:FOTLAT]2.0.CO;2)
- Gombos, K., és Sziebig, Orsolya, J. (2020). Az európai uniós környezetvédelmi szabályozás legújabb irányai. In: *Társadalmi fenntarthatóság. Fenntartható biz-*

- tonság és társadalmi környezet tanulmányok (I). Ludovika Press, Budapest, 1894–2030.
- Görgényi, I. (2002). A környezetvédelmi büntetőjog aktuális fejleményei Európában. *Belügyi Szemle*, 10, 39–50.
- Harnberger, G., Zsigmond, C. (2020). A veszélyeztetett vadon élő fajok szállításának vámhatósági ellenőrzése. *Magyar Rendészet*, 20 (1), 45–66. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.3>
- Hegyaljai, M. (2014). Az EMPACT mint rendészeti válasz az európai bűnözésre. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 15, 127–134.
- Görgényi, I. (1995). The Protection of the Environment by Criminal Law. *Acta Jur. Hng.*, 37, 189.
- INTERPOL. (2022a). *What is INTERPOL?* <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>
- INTERPOL. (2022b). *Wildlife crime*. <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Wildlife-crime>
- Inzelt, É. (2018). Rendészeti és igazságügyi szervek együttműködése illetve a közöttük lévő információáramlás a szervezett bűnözéses ügyek nyomozati munkájában. In: Frigyer, L. (szerk.) (2018). Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból Tanulmánykötet II., *Nemzeti Köszolgálati Egyetem*, 8–29.
- Frigyer (Szerk.), *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból: Köt. II.* (o. 8–30). Nemzeti Köszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar. https://bba.uni-nke.hu/document/bba-uni-nke-hu/BBA_Tanulm%C3%A1nyk%C3%B6tet_II_.pdf
- Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez*. Wolters Kluwer Kiadó. Budapest.
- Tilki, K. (2004). A környezetvédelem és büntetőjogi megjelenése. *Ügyészek Lapja*, 3, 50.
- Kőhalmi, L. (2001). A magyar környezeti büntetőjog kialakulása. *Fenyvesi Csaba, Herke Csongor (szerk.): Minúciák–Tanulmányok Tremmel Flórián, 60.*
- Kőhalmi, L. (2010). A környezet védelme a magyar büntetőjogban, Doktori (PhD) értekezés, Pécs.
- Kőhalmi, L. (2017). A környezet és a természet elleni bűncselekmények. In *A negyedik magyar büntető kódex* (o. 327–341). MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont.
- Molnár, T. (2017). A környezet büntetőjogi védelme. Miskolci Egyetem ÁJK. Szakdolgozat.
- Polt, P. (2014). A környezet és természet elleni bűncselekmények. In P. Polt (Szerk.), *Új Btk. Kommentár: Frissítés az első kiadáshoz*. Nemzeti Köszolgálati és Tankönyv Kiadó.
- Polt, P. (2016). A környezet és természet elleni bűncselekmények. In P. Polt (Szerk.), *A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvény Nagykommentárja* (o. 849–858). OPTEN Informatikai Kft.

- Sands, P., Peel, J., Fabra Aguilar, A., & MacKenzie, R. (2018). *Principles of international environmental law* (Fourth edition). Cambridge University Press.
- Sellar, J. M. (2016). *Wildlife Crime Case Study*. 1–7.
- Szendi, A., Suba, L. (2018). Az Unió vámjog vázlata. *Dialóg Campus Kiadó, Budapest*, 1–145.
- Sziebig, Orsolya J. (2021). *Vadvilág végveszélyben: A vadvilággal kapcsolatos büntető cselekmények nemzetközi és uniós jogi vonatkozásai*. Pólay Elemér Alapítvány, Szegedi Tudományegyetem. Állam- és Jogtudományi Karának, Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék, Szeged
- TRAFFIC. (2022).
- Control of Illegally Taken Fish and Wildlife (Lacey Act), Pub. L. No. 16 USC 3371–3378 (1900).
- UNODC. (2022). *Wildlife and Forest Crime*. <https://www.unodc.org/roseap/en/what-we-do/toc/wildlife-overview.html>
- Zachar, Z. (2019). A természetkárosítás bűncselekmény és a védett fajok csempészete térbeli : aspektusai Magyarországon a 2005–2018-as időszakban. *MODERN GEOGRÁFIA*, 15–32.
- Zsigmond, C. (2018a). A környezeti bűncselekmények és a szervezett bűnözés. In *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból: Köt. I* (o. 169–188). Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Kar.
- Zsigmond, C. (2018b). A párhuzamos nyomozások gyakorlati problémá. In L. Frigyer (Szerk.), *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból: Köt. I*. (o. 8–33). Nemzeti Közszerzői Egyetem. https://bba.uni-nke.hu/document/bba-uni-nk-hu/BBA_Tanulm%C3%A1nyk%C3%B6tet_I_.pdf

*Vince Vári, Ph.D.**
Faculty of Law Enforcement
ORCID: 0000-0001-6416-1645

*Csaba Zsigmond, Ph.D.***
Faculty of Law Enforcement
ORCID: 0000-0001-6765-7670

PROTECTION OF FLORA AND FAUNA IN INTERNATIONAL AND HUNGARIAN LAW***

ABSTRACT: The subjects of this analysis are normative acts and their practical applications in the protection of wild flora and fauna, that is, international and Hungarian regulations on the protection of nature. Naturally, the laws on protecting the environment are much wider in scope than the subject matter of this article, as they include the protection of the elements that constitute the environment as well as sanctions regarding behaviours related to waste disposal. In describing the regulations that protect the environment, we have primarily focused on analysing the criminal law situation. Then, we present the regulatory solutions of the European Union and international law in detail, with an accompanying analysis of the most important international organizations. The final part of this paper is dedicated to a description of the domestic organizations charged with processing criminal offences against the environment.

* vari.vince@uni-nke.hu, associate professor, Faculty of Law, Department of Criminal Procedure.

** zsigmond.csaba@uni-nke.hu, teaching assistant, Faculty of Law, Department of Crime, Economic Protection and Fight Against Cybercrime.

*** The paper was received on September 19th, 2022, and the paper was accepted for publication on November 30th, 2022. The translation of the original article into English is provided by the *Glasnik of the Bar Association of Vojvodina*.

Keywords: natural environment, CITES Convention, preservation of nature, plant and animal species, Hungary, European Union, criminal responsibility, legal entities

INTRODUCTION

Pursuant to one of the four fundamental ecological principles established by the U.S. biologist Barry Commoner (1917 – 2012), “nature gives nothing for free,” thus there is no such thing as a free lunch. Everything must be paid for and there is no certainty that we may use money to pay for what we exploit from nature.¹ The need to protect the environment and nature is not a new idea, but its increasing importance can be linked to the development of industrial societies, when the West acquired a more intense need to exploit natural resources. In the history of humankind, certain species have been protected since ancient times by local laws and regulations, e.g., by prohibitions on hunting, that have been present since the Middle Ages to today. However, it should be noted that early regulations (from the early Middle Ages) did not particularly protect the survival of species (protect biodiversity), but primarily protected the economic interests of certain rulers, clerical or temporal persons that owned an area; or they prohibited the hunting of specific animal species on religious grounds.²

Modern society births the legal, constitutional and criminal protection of nature and the environment as its integral part. Today, the right to a healthy environment is interpreted as a third generation right and the content of this right is expanding.³ Today’s generation represents the down payment and direction for the future of nature.

It is a constitutional obligation of the current society, social groups, their members, as well as all other elements of society to create a realistic chance for future generations to live in a healthy environment that can provide for an adequate existence of humankind.⁴ The legal protection of nature can fundamentally be divided into two regulatory areas⁵ (not only regarding Hungarian

¹ Ben-Belgacem, A. (2019). A természetben nincs ingyen ebéd, *Ügyészek Lapja*, 2019/2. ed.

² Farkas Csamang, E. (2014). *Környezetjogi szabályozások: Egyetemi jegyzet*. Szeged: Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar : JATE Press.

³ Kőhalmi, L. (2010). *A környezet védelme a magyar büntetőjogban*. Pécs: doctoral dissertation, 5.

⁴ Háger, T. (2016). A környezet alkotmányos és büntetőjogi védelme, különös tekintettel a vizek élővilágának oltalmára. *BÜNTETŐJOGI SZEMLE*, 1–2, 27.

⁵ Sziebig, O. J. (2021). *Vadvilág végvészélyben: A vadvilággal kapcsolatos büntetendő cselekmények nemzetközi és uniós jogi vonatkozásai*. Szeged: Pólay-Elemér Foundation,

but also international regulations): 1. to protect certain areas and habitats and 2. to protect certain animal and plant species.

This article will focus on the system of legal protection for animal and plant species as a segment of the laws regarding environmental protection. It is difficult to imagine a modern legal system that does not consider criminal law as one of the possible instruments for environmental protection, given the interdisciplinarity and scope of ecological law as a legal field.⁶ Most international conventions do not prescribe that signatory states impose criminal sanctions for contract-prescribed activities. Administrative sanctions or misdemeanours can be issued,⁷ that is, perpetrators are not always issued criminal sanctions. Implementing and applying international regulations in domestic legislation is the duty of every state. It is a separate issue whether, for example, breaking the regulations of conventions is sanctioned with criminal law instruments by the state. Criminal law is essential, but not a sufficient instrument for protecting the environment. A state that purports to honour the rule of law may only use criminal law as the last resort when dealing with environmental protection. A much more efficient instrument for protecting the environment than laws is developing an appropriate approach.

EFFECTIVE HUNGARIAN CRIMINAL LAW REGULATIONS AND REGULATIONS ON PROTECTING NATURE

The new Hungarian Constitution provides protections to the environment and nature more than the previous Constitution, as the prior one was only implemented declaratively.⁸ The new Constitution posits, as a national conviction, the duty of the Hungarian people to wisely use natural resources in order to protect the living conditions of future generations. The Constitution states:

“We bear responsibility for our descendants and therefore we shall protect the living conditions of future generations by making prudent use of our material, intellectual and natural resources.”

Univeristy of Szeged, Állam- és Jogtudományi-Karának, Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék, 67.

⁶ Molnár, T. (2017). *A környezet büntetőjogi védelme*. Miskolci Egyetem ÁJK: thesis, 5.

⁷ Cho, B. S. (2000). Emergence of an International Environmental Criminal Law?. *UCLA Journal of Environmental Law and Policy*, 19 (1).

⁸ Antal, A. (2011). Az új Alaptörvény környezetvédelmi filozófiája. *Közjogi Szemle*, 4, 43–51.

Additionally, Art. P) specifically stresses the importance of biological diversity:

“Natural resources, in particular arable land, forests and the reserves of water; biodiversity, in particular native plant and animal species; and cultural artefacts, shall form the common heritage of the nation, it shall be the obligation of the State and everyone to protect and maintain them, and to preserve them for future generations.”

Regarding the environment and protecting nature, it is worth particularly noting Arts. XX and XXI of the Constitution, wherein the right to physical and psychological health is declared, which is achieved, among other means, by protecting a healthy environment; the articles also formulate the obligation of reparations for activities that damage the environment.⁹

Art. XX (1): “Everyone shall have the right to physical and mental health.” The rights from para. 1 Hungary promotes “through agriculture free of genetically modified organisms, by ensuring access to healthy food and drinking water, by organising safety at work and healthcare provision and by supporting sports and regular physical exercise as well as by ensuring the protection of the environment,” (Art. XX (2)). Through Art. XXI (1) Hungary recognizes and endorses “the right of everyone to a healthy environment.” Art. XXI (2) states: “Anyone who causes damage to the environment shall be obliged to restore it or to bear the costs of restoration, as provided for by an Act.” Art. XXI (3) declares: “The transport of pollutant waste into the territory of Hungary for the purpose of disposal shall be prohibited.”

Chapter XXIII of Act C of 2012 on the Criminal Code¹⁰ regulates “criminal offences against the environment and nature.” By separating this chapter, the legislation completely differentiated it from factual stations that work against public health, i.e., by breaking away from the hitherto regulatory technique, autonomous protection of nature and the environment was achieved.¹¹ The need for this regulatory technique was stated multiple times in legal literature.¹² The factual conditions against which the nature and the environment needs to be protected are: damage to the environment, animal cruelty, poaching, illegal fishing, organizing illegal animal fighting, breaking regulations for managing waste, misusing substances that damage the ozone layer, misusing

⁹ Polt, (2014). A környezet és természet elleni bűncselekmények. Polt, (ed.). *Új Btk. Kommentár: Frissítés az első kiadáshoz*. Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó.

¹⁰ Act C of 2012 on the Criminal Code, *Official Gazette of Hungary*, 92/2012.

¹¹ Köhalmi, L. (2017). A környezet és a természet elleni bűncselekmények. *A negyedik magyar büntetőködex*. (327–341). MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont.

¹² Görgényi, I. (2002). A környezetvédelmi büntetőjog aktuális fejleményei Európában. *Belügyi Szemle*, 10, 39–50.

radioactive substances, misuse regarding managing nuclear objects and misuse regarding the utilization of nuclear energy. It can be noticed that the chapter contains a plethora of factual conditions, but their common characteristic is that they all protect the environment, nature, or their individual elements. Thus, for example, the torturing of animals encompasses organizing illegal animal fights, as the object of legal protection is the same.¹³

The Criminal Code currently in force formulates the criminal law protection of protected species in international contracts and domestic legislation in the following manner:

“Any person who unlawfully obtains, possesses, distributes, imports, exports, transports through the territory of Hungary, engages in the trafficking of or damages or destroys: a) any species of a living organism under special protection; b) any species of protected living organisms or species of flora and fauna which are deemed important for conservation objectives in the European Union, provided that the aggregate value of these species expressed in monetary terms reaches the threshold amount determined by specific other legislation for the species of a living organism under special protection; c) any species listed in Annexes A and B to the European Council Regulation on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein; is guilty of a felony punishable by imprisonment not exceeding three years,”

(Art. 242 (1)). Art. 242 protects individual animals, while Art. 243 protects the environment. Given the theme of this article, we will examine the protection of individual specimens.

The object of a criminal act is the social interest related to protecting the environment and ecological balance. Environmental damage is a general term, while the factual conditions of criminal law are covered by other legal norms.¹⁴ The objects of protection of criminal legislation are: specimens of protected and highly protected species or species of flora or fauna important to the European Union; in the latter instances, only

“...provided that the aggregate value of these species expressed in monetary terms reaches the threshold amount determined by specific other legislation for the species of a living organism under special protection.”¹⁵

¹³ Polt, (2016). A környezet és természet elleni bűncselekmények. Polt (ed.). *A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvény Nagykommentárja.* (849–858). OPTEN Informatikai Kft.

¹⁴ Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez.* Budapest: Wolters Kluwer Kiadó, 440.

¹⁵ Art. 242 (1) b) of Act C of 2012 on the Criminal Code, *Official Gazette of Hungary*, 92/2012.

A “special legal regulation” regarding the currently protected and highly protected animal and plant species, highly protected caves, as well as plant and animal species that are of particular importance for conservation efforts from the perspective of the European Union, was issued within the Criminal Code, i.e., the Decree of the Ministry for Environmental Protection, which was issued based on Act No. LIII of 1996 on Nature Conservation.

Addendums 1 and 2 of the Decree list the protected and highly protected animal and plant species, as well as their monetary values. The minimal monetary value prescribed by the Criminal Code is 100,000 Hungarian forints (HUF). Thus, when a criminal offence is committed against multiple protected specimens, it is necessary to check whether the added value for the given specimens exceeds 100,000 HUF in the table in the addendum. Additionally, the objects of a criminal offence can be animals or plants listed in Annexes A and B of Council Regulation (EC) No. 338/97 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein (hereinafter: Council Regulation No. 338/97)¹⁶ to which the Criminal Code refers to. In the Criminal Code, species of living organisms encompass:

- “a) species of a living organism in any form or stage of development;
- b) hybrids of living organisms propagated artificially or otherwise;
- c) derivatives of a living organism, including dead specimens and any parts and derivatives thereof or of the species of a living organism, and any goods or products made from any of the above, or containing any component that originates from any of the above.”

Unlawfully obtaining, possessing, distributing, importing, exporting, transporting through the territory of Hungary, trafficking, damaging, or destroying are considered unlawful acts.

To obtain is to take ownership, regardless of whether it is classified as encumbered or unencumbered and whether it is done for oneself or for another. To possess is to have ownership for a longer time period. To distribute encompasses all activities that cause the object of the unlawful activity to be transferred to another person or other persons.¹⁷ Import, export and transport through the territory of Hungary are subsections of illegal international trafficking of animals and plants. As a rule, these activities are preceded by executive activities (owning, possessing, etc.) and can be established only if the prior activities were not unlawful, i.e., the perpetrator has the appropriate licenses in accordance with international and domestic regulations for owning and possessing protected animal and plant species, but not for their import, export

¹⁶ The Council of the European Union, *Council Regulation (EC) No. 338/97 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein*, Brussels, 1996.

¹⁷ Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez*. Budapest: Wolters Kluwer Kiadó, 441.

and transport. Unlawful activities are realized by crossing the state border. Trafficking means that the perpetrator regularly and on multiple occasions distributes the objects of the criminal offence through purchasing and selling for monetary gain or to participate in their distribution. Damaging is an activity that does not destroy a living organism, but causes significant damage. Destroying is an activity that directly results in the cessation of the vital functions of a living organism. To commit these last two criminal acts, certain results are necessary, i.e., damage to a specimen or the destruction of a specimen, and, as with all consequential criminal offences, here it is necessary to establish causation between the consequences and the object of the criminal act.

The base form of the criminal act can only be committed with intent. Awareness needs to exist regarding two factors: that the object of the criminal offence is under international or domestic protection and awareness of the illegality of the act is also required, that is, which permits and licenses are required (import, transit). For example, there were multiple instances from the Airport Police Directorate where the perpetrator possessed the CITES export permit for a specimen and its derivatives, but did not have an import permit. Here, the perpetrators were exempt from criminal responsibility because of “misconception”, which caused the bodies that enforce the law numerous practical difficulties. Usually, praxis is not harmonized regarding when specific cases contain a misconception. Additionally, it is a bigger issue to determine which segment of a misconception is of more importance: the factual misconception or the misconception regarding the societal danger.

The commentary to the Criminal Code¹⁸ contains concrete examples of the application of relevant factual misconceptions:

“...a relevant factual misconception exists if the perpetrator does not recognize that the specimen in his possession (or a derivative) is a protected good. He can think that it is, primarily, a non-protected specimen, thus, for example, if he thinks that he possesses a turkey egg while possessing a protected alligator egg in truth. Misconceptions, in the framework of criminal law legislation, can be classified as misconceptions regarding societal danger, taking into account what kind of knowledge is expected from the perpetrator and the circumstances that relate to the execution of the criminal act. For example, when the perpetrator did not even know that there is international protection of wild animals and plants.”

In a specific case¹⁹, the Supreme Court of Hungary freed the accused based on misconceptions regarding societal danger. In this case, criminal

¹⁸ Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez*. Budapest: Wolters Kluwer Kiadó, 441.

¹⁹ The Supreme Court of Hungary, criminal revision of cases, judgement CRCII. 360/2007/5.

proceedings were initiated against the perpetrator because he bought the head of an alligator in a U.S. gift shop which he brought to the territory of Hungary without the required permits. The relevant regulation is more difficult to recognize than other legal regulations. The legal regulations that refer to protected, highly protected, or animal or plant species prescribed by international agreements (the process of issuing permits) are difficult to understand and can require professional knowledge and legal expertise, while the list of prohibitions is consistently changing. The accused did not anticipate the need to obtain any permits for the object, which he bought in a public, legal shop. Employees of bodies that enforce laws and officials are expected to have precise knowledge of executive legislation. Based on those facts, the Supreme Court took the position that the perpetrator had valid reasons to assume that his actions did not pose a societal danger, thus he was exempt from criminal guilt based on his misconception about the societal danger.²⁰ Conversely, there is a case of a criminal that wished to hunt and killed a gray wolf while hunting abroad, then wanted to bring the wolf's skin and skull into the country. The Curia pronounced him guilty and stated that in this case misconception cannot be taken as a reason for exemption from criminal responsibility. According to the explanation, a perpetrator that deals in hunting cannot claim that they were not familiar with the legal conditions that bind them, that is, cannot claim that he did not know that he needed to obtain a CITES permit for importing gray wolf derivatives into the territory of the European Community, thus he was guilty of neglect.²¹ The court also established the guilt of a perpetrator that smuggled dead but protected animal species through the territory of Hungary. The perpetrator claimed that he was transporting goods for international trade and that he did not know the origin of the goods.

In the judgment, it was explained, in detail, that:

“The Geneva Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road, signed on May 19, 1956 (and which was proclaimed Directive no. 3 from 1971 on the Contract of the International Carriage of Goods by Road, pursuant to the announcement of the Convention from May 19, 2011), pursuant to Art. 8, point 1, the carrier is obligated to check the accuracy of the statements in the consignment note regarding the number of packages and their marks and numbers on receiving the goods, as well as the apparent condition of the goods and their packaging; if they were unable to check the packaging and the apparent condition of the goods and

²⁰ The Supreme Court of Hungary, criminal revision of cases, judgment CRCIII. 843/2008/5.

²¹ *Ibid.*

²² United Nations, *Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR)*, Geneva, 1956.

consequently could not fulfil the conditions from Art. 8, does not exempt the carrier from responsibility, as that exclusively relates to the organization of the transportation which the carrier needs to resolve in accordance with the given situation.”²³

Qualified cases:

“(2) The penalty shall be imprisonment between one to five years if the damage done to the natural environment results in the destruction of the species of living organisms: a) to an extent where – in the case provided for in Paragraph a) or b) of Subsection (1) – the aggregate value of such destroyed species of living organisms expressed in monetary terms reaches the highest amount determined by specific other legislation for the species of a living organism under special protection, times two; b) to an extent where it jeopardizes the survival of the living organisms in the case provided for in Paragraph c) of Subsection (1).”²⁴

In a qualified case, on the one hand, the perpetrator must cause the destruction of living organisms, and, on the other, it is necessary for the monetary value of the dead specimens to be double that which is stated in the special regulation. When dealing with animals, the amount is 1,000,000 HUF, that is, the cumulative amount of the monetary value of the destroyed specimens needs to be larger than that amount; when dealing with plants, where the prescribed amount is 250,000 HUF, the monetary value needs to be above 500,000 HUF. In a qualified case, negligence is punishable.

KEY INTERNATIONAL CONVENTIONS FOR THE PROTECTION OF WILD ANIMAL AND PLANT SPECIES

CITES Convention

The Convention (hereinafter: CITES Convention),²⁵ as a multilateral contract that regulates international trade, was signed by 183 states and the appendices contain approximately 35,000 animal and plant species. In Hungary, it was initially published in 1986 by directive 16 with the force of law, after which, in 2003, it was implemented into domestic law by Act XXXII. All species listed in the appendices are protected by a complete prohibition on

²³ Judgement EBD2017. B.8.

²⁴ Art. 242 (2) of Act C of 2012 on the Criminal Code, *Official Gazette of Hungary*, 92/2012.

²⁵ CITES, *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*, Washington, 1973.

trading (Appendix I), or by regulating their trade through permits and quotas (Appendix II), or by prohibiting their trade in specific countries (Appendix III). The CITES Convention does not only regulate the trade of living specimens, but also covers the trade of dead animals, products made from them, decorative objects and derivatives (such as their skin, bones, body parts, etc.). Appendix I covers those species facing extinction because there are a few hundred or less specimens in the wild.

The species listed in Appendix II do not directly face extinction, but their trade needs to be limited in order to maintain the existing number of specimens.

The population of species listed in Appendix III is endangered in a given country, thus international protection is required for regulating trade. It should be noted that the CITES Convention does not contain a provision that specifically requires the application of criminal sanctions by the signatory states in case someone violates the provisions of the Convention. The first chapter of Art. VIII (“Measures to be Taken by the Parties”) only states that countries can impose “appropriate measures” to those violating the provisions by trading or possessing the species listed in the appendices.²⁶ Additionally, it is stressed that the signatory states need to secure the confiscation of specimens of the species listed in the appendices and the return of such specimen to the country of export. In fact, the Convention fully allows the states to regulate the measures against violators of the CITES Convention via their domestic laws – by criminal or other (contractual, civil, etc.) sanctions. This was critiqued by multiple scholars, as in most cases, illegal trade is carried out by criminals that strive for large gains or organized criminal groups, against whom special bodies for the detection and sanctioning of criminal offences should act.²⁷

The CITES organization

Art. XI of the CITES Convention prescribes a “Conference of the Parties” that needs to be held at least biannually, but extraordinary meeting may also be held. During a conference it is possible, among other things, to modify the list of species in the appendices, i.e., add new species or delete existing ones. Each party may propose modifications and amendments to the species in Appendices I and II 150 days before the meeting. The amendments are adopted

²⁶ Sziebig, O. J. (2021). *Vadvilág végveszélyben: A vadvilággal kapcsolatos büntető cselekmények nemzetközi és uniós jogi vonatkozásai*. Szeged: Pólay-Elemér Foundation, University of Szeged, Állam- és Jogtudományi-Karának, Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék, 120.

²⁷ Sellar, J. M. (2016). *Wildlife Crime Case Study*.

by a two-third majority of votes of the parties present at the meeting, while accounting only for those that voted for or against and not those that abstained. Each party may request from the Secretariat to add to the list of Appendix III those species that it believes require adequate regulations within its jurisdiction.

In Art. XII, the “Secretariat” is prescribed, which, besides the organization of the “Conference of the Parties”, primarily has coordination-related tasks in applying the Convention and adopts annual reports.

Art. IX prescribes that each party must designate one or more Management Authorities competent to grant permits or certificates. In Hungary, this task is carried out by the Department for Biodiversity and Gene Conservation within the Ministry of Agriculture.

THE EU REGULATION IN FORCE

The EU, as a member of CITES, regulates the international trade of wild species by Council Regulation No. 338/97. This regulation was amended multiple times and partially adopted the CITEC provisions, while in some cases it sets more severe conditions. Council Regulation No. 338/97 has 4 annexes: A, B, C and D. Annexes A, B and C approximately correspond to CITES appendices I, II and III, however, they also contain species not prescribed by the CITES Convention; these are species protected by internal rules of the EU. Annex D (it has no equivalent in CITES) lists species for monitoring because it may be needed to place them in one of the other annexes.

EU regulations not only prescribe more species as protected compared to CITES, but the regulations are much harsher in the domain of trade. One example is that an import permit is required during the importation of those species listed in annexes A and B into the territory of the EU and a notification of importation for species listed in annexes C and D (pursuant to the CITES Convention, an import permit is only required for Appendix I).

INTERNATIONAL NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS FIGHTING ILLEGAL TRADING OF WILD ANIMALS

International Union for Conservation of Nature (IUCN)

This organization was founded in 1948 and is currently one of the largest non-governmental organizations in the world dealing with the protection of wild animal and plant species. Its members are state representatives from different countries, representatives of different civil organizations and private persons.

The organizations has created the, so-called, Red List, that organizes those species facing extinction into the following categories: extinct, extinct in the wild, threatened, critically endangered, endangered, vulnerable. Also, there are categorized of near threatened, least concert, data deficient and not evaluated.

IUCN attends CITES as an expert and observer. Additionally, it invests significant resources into the application and effective application of CITES rules.

TRAFFIC

TRAFFIC is a non-governmental organization that fights for the preservation of biodiversity and sustainable growth. It is present on five continents and in 15 states and works with more than a hundred associates, including academics, biologists and conservationists. The organization was founded in 2010 and since its founding it has dealt with the trade of wild animals in more than 80 reports.²⁸ They conduct research and analysis on the topic and, as CITES consultants, they participate by providing advice and counsel on CITES conferences. CITES and WWF established cooperation, whose four pillars are fighting poaching, fighting illegal trade of protected species, the suppression of the demand for them, and the development and creation of international political strategies.

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

As a participant of the fight against drugs and international crime, the organization also deals with cross-border crime that effects the environment. In 2014, UNDOC established “The Global Programme for Fighting Wildlife and Forest Crime”. The aim of the programme is to treat crimes against wildlife and illegal logging, alongside other related crimes, as severe and internationally organized crime.²⁹ With that purpose in mind, it strives to strengthen the political, legislative and regulatory systems, and improve the readiness and familiarity necessary for investigating and processing the related crimes. It also strives to establish cooperation on the bilateral, regional and international level. Additionally, it gathers data, analyses it and makes reports. All of this is done to increase the degree of awareness regarding the scope and character of crimes against the environment.

²⁸ traffic.org.publications orsi 26.o

²⁹ UNODC. (2022). *Wildlife and Forest Crime*. Available at: <https://www.unodc.org/rosep/en/what-we-do/toc/wildlife-overview.html>

It has issued two comprehensive reports on the topic of crimes against wildlife of a global scale, in 2016 and 2020, wherein the characteristics and most recent trends of the examined criminal offences were presented based on the data on confiscations.

Interpol (the International Criminal Police Organization)

As an intergovernmental organization, Interpol has 195 members. It is not an investigative body, but its general goal is to transfer information that was obtained during investigations in different member states, as well as an expedient exchange of such data among the national investigative bodies. Additionally, it also provides operational and technical support for investigations dealing with preventing international and cross-border crime.³⁰

The information is sent to Interpol's General Secretariat, whose organizational unit coordinates the investigations which are in progress in the different member states on a daily basis, where assistance from Interpol was requested. Every country has its own National Central Bureau (In Hungary, the National Central Bureau is part of the International Law Enforcement Cooperation Centre), which is in contact with the General Secretariat of Interpol.

Primarily, Interpol was created as an active means of fighting against international organized crime, but its purpose was expanded to fight cyber-crime and terrorism.

Within Interpol, this topic is a priority, thus the special unit Interpol Wildlife Enforcement was formed, which assists domestic bodies to implement laws regarding the elimination of organized international criminal groups. The unit closely works with actors from those sectors that deal in wild animals and plants (e.g. zoos) and issues notices to member states when it acquires important information that may affect the member states. It established multiple international projects for suppressing the illegal trade of protected animals and plants. Additionally, it manages and coordinates several operations, which has led to mass arrests and the confiscation of several tonnes of prohibited goods (living animals or products, plants, etc.).³¹

Such projects are:

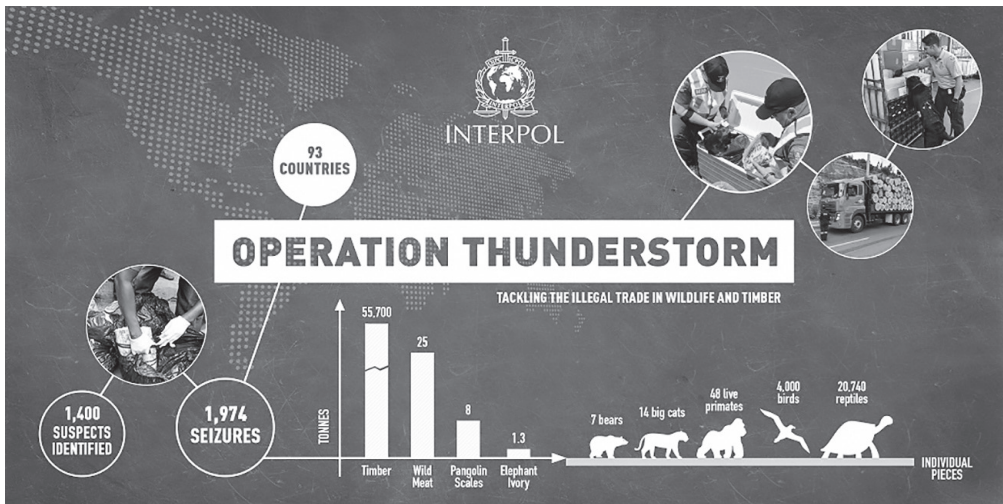
Project Predator – this project was started to protect big cats, which are hunted en masse for the sale of their fur and other body parts on the black market. The project assists in organizing multiple international operations, gathers and analyses criminalistic information, and connects law enforcement

³⁰ Interpol. (2022). *What is INTERPOL?*. Available at: <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

³¹ *Ibid.*

bodies with international and non-governmental organizations, with the aim of eliminating different poaching and trafficking networks.

Project Wisdom – elephants are hunted to process their tusks, while rhinoceros hunting is done to crush their horns and sell the powder as a medicinal agent. This project helps fight poaching of elephants and rhinoceros and the organized crime that links them by obtaining and analysing criminalistic information and enabling fast transmission of information. Operations conducted within the scope of this project have, until now, resulted with 1,100 arrests, the confiscation of several tonnes of raw ivory and 50,000 carved ivory items. 80 % of people arrested were convicted before a court.³²

Operation Thunderstorm, source: Interpol

Operation Thunderstorm (2018) – this action is an excellent example of the success that may be achieved by the coordinated efforts of law enforcement agencies and other bodies from this sector. This operation targeted all persons that participate in international illegal trade of wild animals and illegal logging that represent a risk based on preliminary analyses. Police, excise, and border authorities participated, as well as bodies for environmental, nature, and forestry protection of 93 countries. The results: nearly 2,000 confiscations and the arrests of 1,400 suspects.³³

³² Interpol. (2022). *Wildlife crime*. Available at: <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Wildlife-crime>.

³³ *Ibid*

Operation Thunderbird (2017) – This operation was the timely predecessor of operation Thunderstorm. Similarly to that operation, this global operation led to the arrest of 900 suspects and 1,300 confiscations, with a monetary value of 5.1 million USD. Police, excise, border, and conservationist authorities of 49 countries participated.³⁴

Europol

As the criminal intelligence service of the European Union, Europol covers 27 member states and assists in combating severe international crime and terrorism. Additionally, it has close cooperation with several states that are not members of the EU and other international organizations (e.g. Interpol).³⁵

According to the information available at Europol's website, the following threats are considered priorities for the internal safety of Europe:

- terrorism
- international drugs trafficking and money laundering
- organized fraud
- euro counterfeiting
- human smuggling

Further, new threats like cybercrime and human trafficking are stressed. In the context of its operations and tasks (exchange of criminal information, criminal analyses to assist in investigations), in principle it is the same as Interpol, with the addition that it provides support to prosecutor's offices within the framework of joint investigation teams. However, it is worth noting the strategic analysis of two priority areas:

– Strategic Organized Crime Threat Assessment (SOCTA). This assessment identifies and evaluates emerging threats and describes the activities of criminal organizations and their structures, as well as the most important criminal activities the EU faces.³⁶

– Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT) provides detailed reports on the terrorism situation in the EU. SOCTA assessments are filled by member states and returned to Europol, where a SOCTA report is created after an evaluation of the data. Based on the report, after a prolonged process,

³⁴ Interpol. (2022). *Wildlife crime*. Available at: <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Wildlife-crime>.

³⁵ Europol. (2022). *Az EUROPOL-ról*. Available at: <https://www.europol.europa.eu/about-europol:hu>

³⁶ Europol. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) Identifying the priorities in the fight against major crime*. Available at: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

a 4-year political plan is made, the EMPACT (European multidisciplinary platform against criminal threats) priorities.³⁷ Goals and tasks are set based on these priorities; leading countries and experts are defined and financial resources are provided for meeting the goals and tasks. The leading countries will typically be member states for which a given topic represents a severe issue. Police, border, excise, judicial and executive authorities are included among the relevant national bodies.³⁸ The operation against ecological crimes (including the illegal trade of wild animals and plants) was included in the EMPACT priorities of the European Union in the 2018-2021 cycle, as well as the active 2022-2025 cycle.

In the current cycle, the strategic goals relating to ecological crime are defined thus:

“To disrupt criminal networks involved in all forms of environmental crime, with a specific focus on waste and wildlife trafficking, as well as on criminal networks and individual criminal entrepreneurs with a capability to infiltrate legal business structures at high levels or to set up own companies in order to facilitate their crimes.”³⁹

These unlawful acts that particularly harm the EU were first mentioned in the SOCTA report from 2018, as a new area of organized crime. In this report, they were not defined as wildlife crime, but as trafficking endangered species. According to this formulation, the term encompasses obtaining and possessing endangered animal and plant species, which is a violation of national and international laws. The CITES organization is the international framework for the protection of endangered species that ensures that international trade remains within reasonable limits and safeguards the survival of these species.⁴⁰

According to the report, the EU is primarily a transitory region for the illegal trade of endangered species, while the target countries are specific Asian and North American countries. The species and products that are mostly trafficked through the EU, from the EU, or into the EU are: the European glass eel, reptiles, exotic birds, pangolins, fish, narwhal meat, clams, coral, wood and ivory. In the 2018 report, the involvement of organized crime in trade was low, but rising. Organized criminal groups specialized in this activity and

³⁷ Hegyaljai, M. (2014). Az EMPACT mint rendészeti válasz az európai bűnözésre. *Pécsi Határőr Tudományok Közlemények*, 15, 127–134.

³⁸ *Ibid.*

³⁹ Europol. (2022). *EU Policy Cycle - EMPACT 2022+ Fighting crime together*.

⁴⁰ Europol. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) Identifying the priorities in the fight against major crime*. Available at: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

fully focused on it. In the report from 2021, SOCTA again focused on wildlife crime. In the introduction, the definition from 2018 is expanded; it lists what is included in wildlife crime: unlawful poaching, collecting, trading, importing, possessing, obtaining wildlife products, consummation of animal and plant species, including timber and other forest products that violate national or international law.⁴¹ Additionally, it describes how these unlawful activities increase the risk of extinction for endangered species, further degrade biodiversity, how they represent a health risk to people and can cause global disease transmission.

Traders are increasingly targeting endemic species and those species that are not found in the CITES list, such as birds and big cats; the demand for exotic reptiles has also increased. Traders have started focusing on endemic and non-CITES species in order to circumvent the international legal framework for the protection of wild animals and plants.

Sellers and buyers use online marketplaces, mobile applications and specialized forums where they can inform themselves regarding the available products, availability and prices, or even get expert advice on capturing and breeding. Suspects can be citizens of EU or non-EU countries, however, the nationality of suspects is largely dependent on the role they have in the illegal international supply network: poachers and collectors are mostly citizens of the country of origin of the goods, while mules and traffickers are often from the destination countries. Some traffickers also participate in drug trafficking and excise fraud.⁴²

THE INSTITUTIONAL SYSTEM OF OPERATIONS AGAINST CRIMES AGAINST WILD ANIMALS IN HUNGARY

International crimes against wild animals (damaging nature) are typically uncovered by government authorities in the process of their illegal transport into Hungary via air or road traffic; in most cases at border crossings during excise inspections by the national tax and excise administration. I will discuss particular cases of illegal transport and smuggling methods in a special chapter. If the excise inspection uncovers unlawful transport (without the correct permits or exceeding the allowed permits) or in cases wherein exists reasonable suspicion of a criminal act, it will be reported to the police, due to the fact that pursuant to Act No. XC of 2017 on Criminal Procedure (hereinafter: Act No. XC 2017), the criminal procedure falls under the police's jurisdiction.

⁴¹ Europol. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) Identifying the priorities in the fight against major crime*. Available at: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

⁴² *Ibid.*

Based on the above, the following chapters will examine the activities and the organizational structures of these two law enforcement agencies and the relevant legal provisions and standards.

The national tax and excise office

For the import and export of specimens of the species listed in the CITES Convention and Council Regulation No. 338/97, it is necessary to present the CITES permit or other documents (certificates, licenses, registrations); thus, if a person wishes to import this type of animal or plant, they need to possess these documents. For transport across Hungary a CITES permit is not required. As was mentioned previously, the national CITES body of Hungary is the Ministry of Agriculture's Department for Biodiversity and Gene Conservation (hereinafter: MoA), which is responsible for issuing permits. For robust control of the import trade of specimens from Annexes A – C of Council Regulation No. 338/97, besides the CITES import permit, an export permit or other document (e.g. declaration of repeated export, certificate of origin) issued by the CITES authority of the origin country is required. For export, a CITES export permit or other document (declaration of repeated export) is sufficient. In case of the import of species included in Annex D of Council Regulation No. 338/97, only import documents (import declaration) must be presented. Transport for special purposes (e.g. exhibitions, circuses, breeding) requires certificates listed in the Commission Regulation. Legal and natural persons may apply to obtain licenses and certificates.⁴³ In the process of importing and exporting endangered species it is also necessary to follow the health regulations regarding plants and animals. A joint health certificate is required for importing live animals or animal products and a veterinarian certificate for export. Both of these documents are issued by a veterinary inspector. For importing and exporting live plants and plant products that are subject to phytosanitary control, it is necessary to obtain a phytosanitary certificate issued by county authorities competent for plant and land protection.

Regulation No. 282/2004 of the European Commission (hereinafter: Commission Regulation No. 282/2004)⁴⁴ regulates the documents for the declaration of and veterinary checks on animals and products from third countries entering the European Community, while Regulation No. 136/2004 of the

⁴³ Harnberger, G., Zsigmond, C. (2020). A veszélyeztetett vadon élő fajok szállításának vámhatósági ellenőrzése. *Magyar Rendészet*, 20 (1), 45–66.

⁴⁴ The European Commission, *Commission Regulation (EC) No 282/2004 introducing a document for the declaration of, and veterinary checks on, animals from third countries entering the Community*. Brussels, 2004.

European Commission (hereinafter: Commission Regulation No. 136/2004)⁴⁵ regulates the procedure for veterinary checks at Community border inspection posts on products imported from third countries.

The European Commission issued Commission Decision 93/444/EEC (hereinafter: Commission Decision 93/444/EEC),⁴⁶ that regulates, in detail, the intra-Community trading rules for living animals and products intended for export to third countries. Hungarian Ministry of Agriculture Directive No. 7/2001 (I.17) contains provisions on rules for conducting phytosanitary inspections for living plants and plant products. For importing and exporting products and living plants that are subject to phytosanitary inspection, it is necessary to obtain a phytosanitary certificate issued by county authorities, per MoA Directive No. 7/2001 (I.17). In Art. 13 of Council Regulation No. 338/97 it is prescribed that for the transport of protected and highly protected plant and animal species permits from national and regional authorities for environmental protection are required. CITES permits and other certificates need to be available during the initiation of the excise procedure.⁴⁷ It should be noted that in the researched cases, suppliers and buyers that trafficked animals, plants, or their derivatives did not possess these permits.

The Police

In Act No. XC of 2017 on Criminal Procedure, Art. 34, para. 1 it is stated that the police, as the general investigatory body for criminal offence of damage to nature, acts based on reports submitted by the national Tax and Excise Office.

The jurisdiction and authority of the investigatory bodies of the police is defined by Directive 25/2013 (VI.24.) of the Hungarian Ministry of Interior.

Directive 25/2013 (VI.24.) prescribes the territorial division of jurisdiction (a horizontal division) and a vertical division of jurisdiction. Pursuant to Art. 3, para. 1, for conducting an investigation, the primary jurisdiction is of

“...the investigatory body on whose territory the criminal offence was committed, and in the case of serial offences, the investigatory body on whose territory most of the criminal offences were committed.”

⁴⁵ The European Commission, *Commission Regulation (EC) No 136/2004 2004 laying down procedures for veterinary checks at Community border inspection posts on products imported from third countries*. Brussels, 2004.

⁴⁶ The European Commission, *93/444/EEC: Commission Decision on detailed rules governing intra-Community trade in certain live animals and products intended for exportation to third countries*. Brussels, 1993.

⁴⁷ Harnberger, G., Zsigmond, C. (2020). A veszélyeztetett vadon élő fajok szállításának vámhatósági ellenőrzése. *Magyar Rendészet*, 20(1), 45–66.

In practice, this means that the regulations that are applied are determined based on examining the factual situation of a given case, that is, they depend on the geographical area where important elements of a criminal act were executed. In this case, these are criminal offences regulated by the Criminal Code of Hungary: unlawful possession, distribution, import, export, transport, damage, destruction...

From the perspective of jurisdiction, the investigatory body needs to examine where the perpetrator obtained, possessed, distributed, imported or exported, transported, or trafficked the object of the criminal offence, or where damage or destruction occurred.

The execution of some criminal acts raise questions of legal interpretation to which the current regulations do not provide an answer. It is essentially simple to determine unlawfully obtaining an object, primarily based on the testimony of the accused or witnesses, or based on the confession of the accused (otherwise, there are supportive rules which may be used as guidelines which will be discussed later in the article). We should stress that in cases where unlawful possession, distribution, transport and other criminal offences can be established, non-punishable preparatory actions can be determined, i.e., the perpetrators cannot be sanctioned for unlawful obtaining. This means that where the object was obtained will not be relevant for determining the jurisdiction. In such a case, the location of the realization of the essential elements of the other criminal offences needs to be investigated. Unlawful possession is a criminal offence that can be executed in territories belonging to multiple jurisdictions, when the perpetrator carries the object of the criminal offence. Distribution and making available to a large number of people may be the results of a single or multiple criminal offences. If multiple criminal offences are executed in multiple locations, supplementary regulations on jurisdiction are applied. These regulations also apply to cases of unlawful trade. If unlawful transportation is conducted via road traffic, this can impact the jurisdiction of multiple investigatory bodies, i.e., supplementary rules on jurisdiction need to be applied. Unlawful import or export are criminal offences of such a character that are typically committed on border crossings or airports. Consequently, the investigatory body where the border crossing is located has jurisdiction. The international airport “Ferenc Liszt” is specific in this regard – pursuant to Art. 3, para. 2 of Directive 25/2013 (VI.24.), the jurisdiction of the airport police are “investigations of those criminal offences that are not the jurisdiction of the state police or special forces.” Thus, this investigative body acts in cases where shipments are intercepted at the airport. In our opinion, the criminal offences of damage and destruction do not require specific interpretation.

Art. 2, para. 3 of Directive 25/2013 (VI.24.) contains an additional rule on jurisdiction, i.e., the principle of prevention in case the location of execution is unknown or there are multiple locations of execution:

“...If the perpetrator has committed a criminal offence or multiple criminal offences in the jurisdiction of multiple investigatory bodies, or the location of execution cannot be determined, the investigatory body that first undertook activities in the case has jurisdiction for conducting the investigation; in the absence of such activities, the investigatory body that first obtained knowledge of the criminal offence based on its own investigatory activities or based on reports has jurisdiction.”

Pursuant to the rules on jurisdiction, the local police unit acts in cases of damage to nature.

The jurisdiction of the special units of the National Investigation Bureau are prescribed in two instances. One is when the criminal offence from Art. 242, para. 2, point b) of the Criminal Code of Hungary is committed, i.e., when dealing with criminal offences against specimens of wild animals or plants listed in Annexes A and B of Council Regulation No. 338/97 that endanger the survival of the given species.

The other instance where special units of the National Investigation Bureau have jurisdiction is “...if there is suspicion that the criminal offence was committed by an organized group with international character,” where organized group is defined in Art. 2, para. 3 of UN Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto, adopted at the Conference in Palermo on 12–15 December, 2000, (hereinafter: UN Palermo Convention)⁴⁸ and ratified in Hungary by Act CI of 2006.

Pursuant to Directive 25/2013 (VI.24.), the special units of the National Investigation Bureau may investigate a criminal case if it fulfils the following two conditions:

- 1) that the criminal offence is of an international nature;
- 2) that the criminal offences was conducted within the framework of an organized criminal group.

The international nature of an offence is defined in the UN Palermo Convention that was ratified in Hungary by Act CI of 2006 and thus became incorporated into Hungarian domestic law. Consequently, a criminal offence has an international nature if:

- a) It is committed in more than one State;
- b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

⁴⁸ United Nation General Assembly, *UN Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto*, Palermo, 2000.

c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Line a) prescribes crimes that fully correspond to the crimes against wildlife examined in this article, as it is clear that unlawful import and export of goods to and from Hungary or any other country, or the transport of such goods, is a criminal offence that was committed in multiple countries. Establishing this condition does not present a major challenge in practice, as the very fact that a foreign or Hungarian smuggler was caught at the border or at the airport presupposes that the offence was committed in multiple countries.⁴⁹

Interpreting line b) can present practical problems because it is necessary to provide concrete information and evidence that the execution of the criminal offence was organized and directed from another country.

Line c) refers to those cases that are essentially completely investigated and whose perpetrators are fully documented. The condition is that at least one concrete criminal offence was committed in Hungary and that the group of perpetrators is known to participate in criminal activity in multiple countries.

Line d) refers to criminal offences that are difficult to conceptually connect to the criminal offences against wildlife examined in this article. Primarily, these are criminal offences against the state or those committed by terrorist groups, or criminal offences against the environment whose harmful consequences are manifested in another country.

The condition that a criminal offence needs to be conducted within the framework of an organized criminal group poses some practical questions, such as: At what level does an existence of an organized criminal group need to be proven in the investigation? Namely, if the evidence for the existence of an organized criminal group is already available, the investigation is close to the phase of raising an indictment. However, if there were only basic assumptions that an organized criminal group is behind a case with international elements and all such cases were under the jurisdiction of the special units of the National Investigation Bureau, there would be a danger that some cases were not related to organized crime – thus, the special units would be investigating too many cases.

The second practical question is the definition of the term organized criminal group in Directive 25/2013 (VI.24.), as it is more broadly defined than in the Hungarian Criminal Code. Namely, the Hungarian Criminal Code narrowly defines a criminal organization as: a hierarchical organization, conspiratorial activities, and the purpose of the criminal organization is

⁴⁹ Zsigmond, C. (2018). A párhuzamos nyomozások gyakorlati problémá. L. Frigyer (ed.). *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból.* (vol. I, 8–33). Nemzeti Közszoigálati Egyetem.

committing criminal offences for which a sentence of imprisonment of five or more years is prescribed; this sentence only exists in the qualified case of damage to the natural environment. Thus, numerous cases of criminal offences found in Council Regulation No. 338/97 and that relate to national borders and are committed by organized criminal groups, will not fall under the jurisdiction of special units.

In cases with international elements (particularly if they are committed by organized criminal groups), quick and efficient exchange of information is of special importance. This is possible with special units because formal and informal international relationships have been established, while for local and other territorial investigatory bodies it is more difficult.⁵⁰

CONCLUSION

Suppressing damage to nature and the trafficking of protected species is in everyone's interest. The diversity of the natural worlds ensures the dynamic balance of the entire continental system. The diversity of living matter, the development of the living world as well as the interactions between different living beings and the relationship with the environment makes life on Earth strong and stable. For the protection of natural habitats and the diversity of species, not only in Europe but around the world, more than prevention is needed. If we must protect the living world, we need to secure the preservation and protection of its biotopes. Further, we must primarily protect the species inhabiting them from harmful influences and secure their survival. The influence of people, society and economic circumstances on biodiversity has changed in the modern day. It is necessary to re-examine the relationship between man and his environment and form a new cultural and ethical approach and value system.⁵¹ The introduction of protections for the environment into the legal framework is still suffering from a list "growing pains" in Hungary. In Hungary, criminal offences of damage to the natural environment often encompass the unlawful acquisition of material goods. This is typically illegal logging. When calculating the value of damages caused, the price of

⁵⁰ Inzelt, É. (2018). Rendészeti és igazságügyi szervek együttműködése illetve a közöttük lévő információáramlás a szervezett bűnözéses ügyek nyomozati munkájában. L. Frigyer (ed.). *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból.* (vol. II, 8–30). Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar.

⁵¹ Zachar, Z. (2019). A természetkárosítás bűncselekmény és a védett fajok csempészete térbeli : aspektusai Magyarországon a 2005–2018-as időszakban. *MODERN GEOGRÁFIA*, 31.

living wood and firewood is used, however, in cases of damage to areas covered under the Natura 2000 programme, there is no means to determine the value the forests provide to protecting nature.⁵²

The main difficulty in defining the unlawful activities against nature and the environment is in differentiating between permissible and impermissible acts. The other difficulty is formulating the object of protection pursuant to the needs of legal security. Namely, nature and the environment are dynamic and change, unlike the predictable, static world of laws. The foundation of efficient criminal law protection is for the object of protection to be worthy of preservation and known to a wide sway of society. In this domain, however, there is often no overlap with other normative systems, thus the expectations are low in such cases.⁵³ An additional issue can be interpreting the legal definitions in the expanded scope of the protected notion of “community of protected living organisms and their habitats.” This formulation is rather unclear, as a strict grammatical interpretation, on the first read, cannot clearly tell whether it is referring only to the habitats of communities of living organisms or to the habitat of a particular living organism.

Further difficulties are caused by the fact that criminal regulations define the criminal law term specimen too broadly. On top of that, the complex regulatory system that includes several branches of law and results in contradictory official decisions further exacerbates the problems.

The legislators need to ensure that public administration and criminal law make up a harmonious whole. When certain rules from the domain of public policy cannot be clearly interpreted, then we cannot speak of criminal responsibility that is based on administrative unlawfulness.⁵⁴ The largest issue, besides regulatory contradictions, is the lack of expert knowledge in this area from law enforcement officials and civil perpetrators. This often leads to ending cases based on a lack of knowledge in determining the societal danger. Additionally, the investigative capacity of these law enforcement authorities for solving cases is very low. This is a domain critically unsanctioned by courts; monetary sanctions are mostly issued for the uncovered and proven cases. Compare this to criminal offences related to narcotics, where even mild forms of criminal offences are sanctioned with many years of imprisonment.

We believe that substantial changes are necessary in the perspectives of both legislators and law enforcers in order to value the scope of

⁵² Bodnár, B. (2019). A környezet büntetőjogi védelmének aktuális kérdései. *BÜNTETŐJOGI SZEMLE*, 2019/2, 16–25.

⁵³ Molnár, T. (2017). *A környezet büntetőjogi védelme*. Miskolci Egyetem ÁJK: thesis.

⁵⁴ Mészáros. (2017). 85.

criminal offences against the environment and nature, and not for them to simply be declared protected legal objects by particular criminal offences in the legal system.

BIBLIOGRAPHY

- Alexander, K. (2014). *The Lacey Act: Protecting the Environment by Restricting Trade*. CRS Report. (R42067, 1–23). Congressional Research Service. Available at: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R42067.pdf>
- Antal, A. (2011). Az új Alaptörvény környezetvédelmi filozófiája. *Közjogi Szemle*, 4, 43–51.
- Bándi, G. (2011). *Környezetjog*. Budapest: Szent István Társulat.
- Ben-Belgacem, A. (2019). A természetben nincs ingyen ebéd. *Ügyészek Lapja*, 2019/2. ed.
- Bodnár, B. (2019). A környezet büntetőjogi védelmének aktuális kérdései. *BÜNTETŐJOGI SZEMLE*, 2019/2, 16–25.
- Cart, T. W. (1973). The Lacey Act: America's first nationwide wildlife statute. *Forest History Newsletter*, 17(3), pp. 4–13.
- Cho, B. S. (2000). Emergence of an International Environmental Criminal Law?. *UCLA Journal of Environmental Law and Policy*, 19 (1).
- Europol. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) Identifying the priorities in the fight against major crime*. Available at: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>
- Europol. (2022). *Az EUROPOL-ról*. Available at: <https://www.europol.europa.eu/about-europol:hu>
- Europol. (2022). *EU Policy Cycle EMPACT 2022+ Fighting crime together*.
- Farkas Csamang, E. (2014). *Környezetjogi szabályozások: Egyetemi jegyzet*. Szeged: Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar : JATE Press.
- Fowler, A. J., Lodge, D. M., & Hsia, J. F. (2007). Failure of the Lacey Act to protect US ecosystems against animal invasions. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 5(7), 353–359.
- Gombos, K., Sziebig, O. J. (2020). Az európai uniós környezetvédelmi szabályozás legújabb irányai. *Társadalmi fenntarthatóság. Fenntartható biztonság és társadalmi környezet tanulmányok, (1)*. Budapest: Ludovika Press, pp. 1894-2030.
- Görgényi, I. (2002). A környezetvédelmi büntetőjog aktuális fejleményei Európában. *Belügyi Szemle*, 10, 39–50.
- Görgényi, I. (1995). The Protection of the Environment by Criminal Law. *Acta Jur. Hng.*, 37, 189.
- Háger, T. (2016). A környezet alkotmányos és büntetőjogi védelme, különös tekintettel a vizek élővilágának oltalmára. *BÜNTETŐJOGI SZEMLE*, 1-2, 27.

- Harnberger, G., Zsigmond, C. (2020). A veszélyeztetett vadon élő fajok szállításának vámhatósági ellenőrzése. *Magyar Rendészet*, 20 (1), 45–66.
- Hegyaljai, M. (2014). Az EMPACT mint rendészeti válasz az európai bűnözésre. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 15, 127–134.
- Interpol. (2022). *What is INTERPOL?*. Available at: <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>
- Interpol. (2022). *Wildlife crime*. Available at: <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Wildlife-crime>
- Inzelt, É. (2018). Rendészeti és igazságügyi szervek együttműködése illetve a közöttük lévő információáramlás a szervezett bűnözéses ügyek nyomozati munkájában. L. Frigyer (ed.). *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból*. (vol. II, 8–30). Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar.
- Karsai, K. (2020). *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvényhez*. Budapest: Wolters Kluwer Kiadó, 440.
- Kóhalmi, L. (2001). A magyar környezeti büntetőjog kialakulása. *Fenyvesi Csaba, Herke Csongor (ed.): Minúciák–Tanulmányok Tremmel Flórián*, 60.
- Kóhalmi, L. (2010). *A környezet védelme a magyar büntetőjogban*. Pécs: doctoral dissertation, 5.
- Kóhalmi, L. (2017). A környezet és a természet elleni bűncselekmények. *A negyedik magyar büntetőkódex*. (327–341). MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont.
- Molnár, T. (2017). *A környezet büntetőjogi védelme*. Miskolci Egyetem ÁJK: thesis.
- Polt, P. (2014). A környezet és természet elleni bűncselekmények. Polt, P. (ed.). *Új Btk. Kommentár: Frissítés az első kiadáshoz*. Nemzeti Közzolgálati és Tankönyv Kiadó.
- Polt, P. (2016). A környezet és természet elleni bűncselekmények. P. Polt (ed.). *A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. Évi C. törvény Nagykommentárja*. (849–858). OPTEN Informatikai Kft.
- Sands, P., Peel, J., Fabra Aguilar, A. & MacKenzie, R. (2018). *Principles of international environmental law* (Fourth edition). Cambridge: Cambridge University Press.
- Sellar, J. M. (2016). *Wildlife Crime Case Study*. 1–7.
- Szendí, A., Suba, L. (2018). *Az Unió vámjog vázlat*. Budapest: Dialóg Campus Kiadó, 1–145.
- Sziebig, O. J. (2021). *Vadvilág végveszélyben: A vadvilággal kapcsolatos büntetendő cselekmények nemzetközi és uniós jogi vonatkozásai*. Szeged: Pólay-Elemér Foundation, University of Szeged, Államés Jogtudományi-Karának, Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék.
- Tilki, K. (2004). A környezetvédelem és büntetőjogi megjelenése. *Ügyészek Lapja*, 3, 50.
- UNODC. (2022). *Wildlife and Forest Crime*. Available at: <https://www.unodc.org/ro-seap/en/what-we-do/toc/wildlife-overview.html>

- Zachar, Z. (2019). A természetkárosítás bűncselekmény és a védett fajok csempészete térbeli: aspektusai Magyarországon a 2005-2018-as időszakban. *MODERN GEOGRÁFIA*, 15–32.
- Zsigmond, C. (2018). A környezeti bűncselekmények és a szervezett bűnözés. *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból.* (vol. I, 169–188). Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Kar.
- Zsigmond, C. (2018). A párhuzamos nyomozások gyakorlati problémá. L. Frigyer (ed.). *Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból.* (vol. I, 8–33). Nemzeti Közszerzői Egyetem.

Regulations

- Act C of 2012 on the Criminal Code, *Official Gazette of Hungary*, 92/2012.
- CITES, *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*, Washington, 1973.
- The Council of the European Union, *Council Regulation (EC) No. 338/97 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein*, Brussels, 1996.
- The European Commission, *Commission Regulation (EC) No 282/2004 introducing a document for the declaration of, and veterinary checks on, animals from third countries entering the Community*, Brussels, 2004.
- The European Commission, *Commission Regulation (EC) No 136/2004 2004 laying down procedures for veterinary checks at Community border inspection posts on products imported from third countries*, Brussels, 2004.
- The European Commission, *93/444/EEC: Commission Decision on detailed rules governing intra-Community trade in certain live animals and products intended for exportation to third countries*, Brussels, 1993.
- United Nations, *Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR)*, Geneva, 1956.
- United Nation General Assembly, *UN Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto*, Palermo, 2000.

Judgements

- Judgement EBD2017. B.8.
- The Supreme Court of Hungary, criminal revision of cases, judgement CRCII.360/2007/5.
- The Supreme Court of Hungary, criminal revision of cases, judgment CRCIII.843/2008/5.